СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза".

Рôкъ XIII. Скрентонъ, Па., Четверъ 7-го Вересня, 1905. Число 36. — Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, September 7, 1905. No. 36.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Вересень.

7	Ч.	Тита, Вартоломея
8	П.	Андріяна, Наталія
9	С.	Савы, Пімена
10	Н.	12 по Сош. Август
11	П.	† Усѣкн. гл. св. Йоана
12	В.	Александра
13	С.	Пол. пояса Пр. Богор.

— НЫНѢШНЕ число „Свободы" спôзнилось въ наслѣдокъ американьского свята Працѣ, Labor Day, яке припадало минулого Понедѣлка.

ХЛОПЦѢ И ДѢВЧАТА!

Вы, що робите по майнахъ, фабрикахъ и сторахъ. Берѣть ся до науки!

Въ Scranton, товариство Y. M. C. A., на розѣ улиць Молбері и Вашингтонъ евеню, буде васъ учити англійской мовы 3 вечеры въ тыждень за 7 доларôвъ на рôкъ. Учитель буде такій, що знае нашу мову, если васъ збересь бодай 15.

Публичнî школы будуть васъ учити 5 вечерôвъ въ тыжни англійской мовы зовсѣмъ дармо.

Тѣ що вмѣють англійску мову и рахунки, могуть вчитись 5 вечерôвъ на тыждень въ Scranton Business College або Lackawanna Business College: книговодства (book keeping) або скорописи (shorthand) и т. д. за 15 доларôвъ на рôкъ. Подôбнî школы е майже у кождôмъ мѣстѣ та мѣсточку, а де нема вже жадныхъ зъ сихъ школъ (якъ денеге на фармахъ), тамъ охочѣ до науки, а знаючи англійску мову можуть вчитись при помочи кореспонденціи. Хто бы хотѣвъ про се бôльше знати, нехай напише картку до International Correspondence Schools, Scranton, Pa., а дôстане всякѣ потрѣбнѣ інформаціи. Е и другѣ кореспонденційнѣ школы.

Берѣть ся до науки заки вы ще молодѣ, бо часъ скоро минае и не вертае нѣколи.

— НА Labor Day по всѣхъ великихъ мѣстахъ Сполученыхъ Державъ вôдбули ся 4 вересня парады. Але въ декотрыхъ мѣстахъ парадамъ перешкаджавъ дощъ, котрый въ Ню-Гевенъ на пр., бувъ такъ сильный, що звѣвъ на нѣчь усю параду.

— ДОНОСЯТЬ зъ Петербурга до Лондону, що на Кавказѣ (въ пôвденно-схôдной Росіи), за короткій часъ заворушень убито и тяжко поранено 5 тысячь душь. Намѣстникъ царя на Кавказѣ доносить, що вôнъ безсильный противъ повстанцѣвъ.

— БУРЯ, що лютовала въ Кінґстонъ, Н. Й. вôдъ суботы, и тôлько въ понедѣлокъ по обѣдѣ перестала, розвалила сталевый мôстъ, що бувъ черезъ рѣчку Савкілъ Крікъ. Богато малыхъ мостôвъ, що були черезъ рѣчку Езопъ, въ Катскілъ позносило водою. Розмыло такожъ майже на 100 фітôвъ довго головну водопроводну лінію въ мѣстѣ Кінґстонъ.

— ВЪ середной частинѣ ню-йоркской державы въ протягу 3 остатныхъ тыжнѣвъ, шовъ ливнями дощь. Матеріяльна шкода причинена дощемъ, е дуже велика. Двѣ локомотивы тягарового потяга, перевернули ся въ однôмъ розмытôмъ водою мѣсци коло Норвича, и попадали въ рѣчку Ченандо; зъ ними потонулись 2 машиніеты и 2 помôчникôвъ.

— ПРУСКІЙ урядъ занотувавъ вже 66 выпадкôвъ холеры въ Прусіи; зъ нихъ 23 скôнчилось смертію. Сегодня захорѣло на холеру ще 10 душь, зъ котрыхъ 3 умерло. Думають, що холера приходить зъ Росіи, по рѣцѣ Вислѣ, черезъ що урядъ зробивъ розпоряджене замкнути усѣ корчмы, що знаходять ся въ окраинѣ Вѣслы, за вынимкомъ тыхъ, котрѣ знаходять ся въ бôльшихъ мѣстахъ.

— ПОТСВИЛЪ, Па. 29 серпня. Незалежнѣ посѣдателѣ майнъ идуть нынѣ поручь зъ великими угольными компаніями и спôльно зъ ними заявляють, що вони не можуть згодити ся на вымоги майнерôвъ навить тогды, коли публика згодить ся купувати у нихъ уголь за цѣну высшу на 50 цнт. за тону въ порôвнаню зъ теперѣшною цѣною. Такожь вони не згôднѣ признати юнію нѣ при жадныхъ обставинахъ черезъ те, мовлявъ, що такимъ чиномъ некôнійнѣ люде будуть змушенѣ або вступити до организаціи Мичела, або покинути угольну окраину. Вони говорять, що заведене 8-мигодинної працѣ коштувати ме имъ 6.000.000 доларôвъ рôчно.

— СКРЕНТОНЪ, Па. Непорозумѣня майнерôвъ зъ Ірі Колъ Компаніею (Erie Coal Company) улягли ся черезъ посередництво головного президента Мея мирнымъ чиномъ, черезъ що уникнено страйку 3.000 майнерôвъ.

— НОРДЪ Дайтш. Лойдъ дôставъ вôдъ американьского консуля слѣдуючу депешу: „Позаякъ въ Гамбурґу и другихъ мѣстахъ схôдной Нѣмеччины були окремѣ выпадки холеры, котра пôсля загальной опініи занесена тамъ зъ Росіи, необхôдно, щобы всѣмъ еміґрантамъ зъ Росіи, що ѣдуть черезъ Бременъ до Спол. Державъ, робила ся найуважнѣйша інспекція. Длятого всѣ пасажиры мусять вытримувати въ Гаванѣ шестьдневный карантанъ, якого вымагають законы Спол. Державъ. Коли по скôнченю сего срока, докторъ Пельцеръ дозволить еміґрантамъ ѣхати, тогды я буду штемпелювати карты".

— ОПУСКАНЕ землѣ надъ майнами Генрі загрожуе електричной дорозѣ, мѣжь Вілксбері и Скрентономъ. Прошедшу нôчь въ першій разъ завважали опускане землѣ, котре продовжаетъ ся ще и до сегодня. Подôбне опускане землѣ загрожуе колію Лігай-Валей на пôвнôчь вôдъ Пітстонъ.

— РОСІЙСКІ та японьскі повномочники 5го с. м. о 3-ôй годинѣ пôсля полудня, въ готелѣ Венворть, въ Портсмавтѣ, пôдписали мировый договоръ.

При пôдписаню мирового договора присутными були члены россійской місіи, а такожь и всѣ помешканцѣ того готелю. Обидва японьскі повномочники сегожь дня въ ночи выбрали ся до Бсетону, а въ середу, дня 6. вересня по обѣдѣ поѣхали до Ню-Йорку. Приближно 12. вересня вôдъѣдуть вони домôвъ.

Вітте вôдъѣхавъ зъ Портсмавтъ въ середу по обѣдѣ спеціяльнымъ потягомъ. Ѣде вôнъ впрость до Ню-Йорку.

— ЖОВТА пропасниця крôмъ самого Ню Орлінъ зъявилась помести ще въ чотирехъ мѣсцяхъ тои самои державы и въ однôмъ мѣсцѣ державы Місісіпі. Прочѣ выпадки тои пошести суть одинокѣ.

Старанні розслѣджуваня по всѣхъ плейсахъ и колоніяхъ показали, що бôльше тои пошести въ Ню Орлінъ нема. Сподѣвають ся, що за помочею рôжныхъ санітарныхъ та карантінныхъ средствъ не дадуть епідеміи розповсюджувати ся далѣ, а потôмъ помалу ей знищать.

Организація нігрôвъ-робôтникôвъ постановила не робити жадной паради на Лейборъ Дей, а грошѣ що мали бути выданѣ на параду вôддати на корысть хорыхъ на жовту пропасницю товаришѣвъ.

— ГАМБУРСКА поліція заборонила транспортувати россійскихъ еміґрантôвъ черезъ мѣсто. Пароходна компанія Гамбурґъ Аерика Лінія оповѣстила своихъ аґентôвъ, щобы вони на разѣ не продавали шифкарты еміґрантамъ зъ Росіи.

— ЗЪ Тарнова (въ Галичинѣ) доносять, що холера зъявилась навколо Тарнова. Занотовано уже 13 смертныхъ выпадкôвъ въ одень день.

Вѣдомости зъ схôдной Прусіи, а такожь зъ Галичины дають знати, що окраина рѣчки Вѣсла въ той часъ обхоплена тою пропасницею.

— ПЕТЕРБУРГЪ 5 вересня. Въ Баку на Кавказѣ межи татарами, вôрменами и жовнѣрами почалась справжня вôйна. Сила нафтяныхъ фабрикъ горять. Изъ Тифлеса до Баку пôшло вôйско на пôдмогу.

— ПАРОПЛАВЪ „Мольтке" компаніи Гамбурґъ-Америка Лінія, що вже мавъ выйти зъ Гамбурга 2 вересня, зôставъ ся задержаный въ Куксгавенѣ до четверга (7 вересня) задля карантину.

— СИЛЬНЫЙ вѣтеръ (Тайфунъ) дувъ цѣлу нôчь на 2 вересня, зъ моря на мѣсто Шанхай, а вода затопила все мѣсто. Всѣ улицѣ залитѣ водою на три ступенѣ глибоко. За остатнѣ 50 лѣтъ то е першій потопъ въ Шанхай.

— ДО Тифлеса, на Кавказѣ, прийшли вѣстки, що мѣсто Илиша усе обхоплене пожежею. Мешканцѣ повтѣкали въ горы. До мѣста выслано вôйско.

— ВЪ Мушранѣ маетокъ князя Мушраньского знищено динамітомъ. Княззя Еристова недалеко вôдъ Ворі убито.

— ВАСИЛЬ НОВАКЪ выбраный братствомъ зъ Wilmington, Del. колекторомъ церковнымъ. Колекторъ сей пустивъ ся въ дорогу дня 5-го Септембра, щобы збирати жертвы на маючу ся будовати церковь въ Wilmington, Del.

Жертвы на Революц. Украиньску Партію.

Попередно зложено	76.55
Д. К., Cleelum, Wash.	2.00
Разомъ	$78.55

Всякі дальшѣ жертвы на сю цѣль просимо присылати на адресу:

Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

— 100 до 200 людей може найти добру роботу и добру заплату на фармахъ або при деревѣ въ лѣсѣ, въ околици Croghan, N. Y.

Збирайте грошѣ НА РУСКУ БУРСУ

въ Йонкерсъ, Н. Й. и засылайте на адресу:
Rev. John Velyhorsky,
112 Beaver Str.,
New Britain, Conn.

Важне.

Симъ подаю ПП. секретарамъ до вѣдомости, що вышли додатка до статутôвъ Р. Н. С., котрѣ розôшлю всѣмъ вôддѣламъ въ короткôмъ часѣ, вôдповѣдно до числа членôвъ. Каждый додатокъ коштуе 5 цнт., що каждый членъ мае заплатити, если хоче его набути.

С. Ядловскій, гол. секретарь.

— **Потреба** дѣвчатъ до Elmira Knitting Mills. Робота стала, платня добра, роботы навчитись не тяжко, англійску мову не конечно знати. Хто схоче щось близше знати про сю роботу, нехай пише на адресу:

Miss Anna Kuryla,
Elmira Heights, N. Y.

Зовсѣмъ дармо

пôшлемо кождому Русинови книжокъ вартости **50 центôвъ**, если пришле намъ на „Свободу" не менче якъ **2 доляры** найдальше до 1-го Новембра 1905 р.

Книжки выбирайте зъ тыхъ, що оголошенѣ на осьмôй сторонѣ „Свободы" пôдъ заголовкомъ **„Цѣкавѣ книжки".**

Грошѣ высылайте чекомъ, почтовымъ або експресовымъ моніордеромъ на такій адресъ:

SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Памятайте, що „Свобода" е найстарша руска часопись въ Америцѣ, и въ нѣй е бôльше що почитати, якъ въ якôй небудь другой тутешной рускôй газетѣ.

Если знаете людей, що ще не бачили нашои „Свободы" а хотѣлибъ собѣ еѣ записати, пôшлѣть намъ ихъ адресъ, а мы имъ вышлемо одно число на показъ.

Що кажуть люде?

Yonkers, N. Y.. Dec. 26, 1804.

Хвальна Редакціе!

Засилаю Вамъ щире поздоровлене и прошу Васъ посилайте менѣ газету „Свободу". Въ тôмъ листѣ посилаю Вамъ 2 доляры яко рôчну предплату за газету напередъ. Прошу посилати менѣ газету регулярно. Я дуже радо читаю „Свободу", бо Вы ведете робучій народъ впередъ. Хочь якъ „Свобода" мае богато ворогôвъ то Вы на то не дбайте ничь, лишь пишѣть праву въ очи.

Зъ поважаемъ

Ив. Спякъ.

Присилайте грошѣ сейчасъ.

☞ Замовляти „Свободу" можете кождого часу, навить въ серединѣ року або мѣсяця. Цѣна два доляры рахуесь не вôдъ Нового до Нового року, а за 12 повныхъ мѣсяцѣвъ.

„Ґеній“.

Матвій Обух, було на імя одному з пострахів передмістя великого міста. О его спритї знали всї, почавши від дітий-обірванців а скінчивши на о всім знаючих перекупках. Він був їх щоденном тематом: діти любили розказувати собі, як то він потрафить вдучно кидати камінем в голови зайшовшим на їх улицю панкам тай жидкам, а жінки-перекупки оповідали одна другій, з яким то він спритом стягає з шиї коралї або краде курку з койця, або оселедок масла чи сира. Не бракло між ними і таких, котрі ще нічого від него не потерпіли, і они з певною гордостию говорили, чуючи его геройства: „Кажу вам, то раз син вдатний! О, він високо скінчить; такий мудрий хлопець... Та то навіть моеї куми син, а який порядний, ще ані разу не сидів в криміналї; такий то він спритний, кажу вам....“

„Так, так“ казали другі „такого сина як Матїнка Божа дасть, то і е підмога на старі літа — все щось до хати принесе, а не то як мої; старий сидить вже кілька років в криміналї, цілком невинно; от нехотячи кинув шклянкою в голову шинкареви, тай жид, бодай з пекла не вилїз, здох! А син мій, от потїха і поміч, — та хотяй заходить в компанію з Матвійом, все-ж таки де піде на роботу, так зараз і поліция за ним шукає....“

Ті всї балаканини нераз доходили до уший Матвія і він чув ся гордим з своеї вдачі, а свое злодійське ремесло старав ся доправадити до куншту.

На сю его вдачу вплинуло вже в его дитиньстві его окружене. Родичі его занимали один лиш покій в хатї, де мешкали самі підозріного фаху люде. Кромі сего они тримали ще „кутом“ якихсь двох „пташків“, котрі також жили „з праці рук“. Тож коли прийшли довгі зимові вечери, і всї домівники сидячи потемки розказували події з своїх „операций“, малий Матвій нацурював уха і похлонював кожде їх слово і каждий їх фортель.

Відомо, що всякі роскази, особливо-ж говорені по темки, сильно ділають на молоду фантазию дитини, так і він поволи зачав пробувати свого сприту, тїшучись з того, як коли вдалось ему де-що вкрасти. Родичі, хотяй самі „поважали“ се ремесло, нераз таки накрикували на Матвія, але з часом коли він став пописувати ся де-чим грубшим і зносити добутки своеї працї до хати, они почали вже й самі посилати его на облаву.

Матвій зачав набирати що раз більшої поваги у своїх товаришів по фаху. Змагання поліції попасти на его слід були безуспішні — а знакомі его не мали відваги зрадити Матвія з боязни перед его пястуком і спритом.

Так поволи гордість почала входити в его кров, він чув ся певним себе; нераз було, що коли котрому з его товаришів не вдалось яке підприняте злодійство, він впадав в злість, і звичайно побивав такого.

Він свій фах полюбив цїлою душею, а що переживав власне літа, коли фантазия доходить до вершини, тож его облави були як найсмілійші, а навіть ґеніяльні. Товариші майже обожали его. Амбіция его під впливом похвал і подиву ескальтовалась. Він дививсь на всїх злодіїв, котрі зістали приловлені на крадїжи, якби на щось негідного жития. Словом, ему здавалось, ні, він був таки певний своеї висности від других, гордивсь своїм ґенїем, і уважав себе за рівного всїм одиницям великої вдачі.

Одно лиш его дратувало, а се гадка, що і він також може бути колись приловлений на крадїжи і піде як простий злодій до криміналу відсиджувати кару. — Якто, він, котрий есть пострахом всїх маючих ґаздів, божищем товаришів і втїхою тих, що оказують інклінацию до сего фаху, він мав би так низько упасти? Ні, се не до пережитя для него. Щож би тогдї о нїм говорили, колиб він зійшов на друге місце? Его слава булаб вже затемнена, він не міг би вже мимо своїм окруженем жити...

Такі гадки були для него моральними тортурами. Він поповнив вже кількадесять крадежий, на які нїхто другий не бувби відважив ся. Він прецінь здобув собі славу...

Остаточно поліция назначила на него нагороду. Се додало декотрим відваги — почали его стежити і вкінци направоджено поліцию на его слід. І так коли він вломлював ся одного разу до якогось панка, щоб розбити касу, зістав обсоченний двома поліцаями...

В нїм закипіло, коли побачив свій конець, кров набігла ему до голови, що таки знайшлись сьмїдки по вчинку; здавалось ему, що его ґеній зістав ображений і почув велику погорду для денунциянтів. Амбіция его величи не могла перенести сего... Чув, що за кільканайцять секунд, тяжка поліцайска рука опинить ся на его карку... Але він не годен боротись з поліцайом, се було би для него пониженем, значилоб признати ся до вини; він прецінь не був простим злодійом. він не потребував вже красти, о був здоров, міг заробити, — але він крав лиш для слави, бажав бути ґенїем.

Се були гадки одної хвилї.

Не надумуючись більше, кинув свої знаряди, перескочив загороду, а побачивши поліцаїв також переслаждуючих еї, сягнув до кишені по острий пильник і впакував собі его в серце... Потім сїпнув рукою і витягнув пильник, валючись заразом на землю. Отворив широко очи і скреготнув зловіщо зубами, якби хотів ще раз показати силу свого ґенія...

І справді він в аґонії бажав ще зірватись, побороти поліцаїв і піти порозбивати усї доми і покрасти усе в одній хвилї, щоб бачили его висність а потім вмерти, як пристало на великого чоловіка...

Кров однак що раз більше набігала в серце а лице его набирало спокійного виразу, і завернувши ще пару разів очима — скопав, а душа злодія улетїла в заземну країну, щоб стрінутись там з душами таких великих ґенїів як і він сам.

І нїхто з неизодіїв не розумів его, не подивляв его ґенія, лиш він сам чув велику величь в собі і умирав з тим думним і солодким для него переконанем, що колись з часом его ґеній зістане зрозумілим і ему поставлять памятник.

А. С—а.

Поклик до „предуготовительного Комитета“ сумный обявъ.

(Гдещо про справы церковнї въ Спол. Дер. Амер.)

Зъ „Свободы“ ч. 34. довѣдавъ ся я про повысшій покликъ, котрый „потѣшаючій“ хиба тому, що знову маемо новый примѣръ безнастанного крутарства та противорѣчій, хитких въ своихъ нѣбы заходахъ гр. кат. угрорусовъ, котрѣ днесь хотять одушевляти ся тымъ, за що вчера еще плюгавили инших; потѣшаючій, що и они зачинають пробуджувати ся зъ нещасной оспалости и що и они въ конци прийшла до заключеня, що належить и народови дати голосъ въ справахъ церковныхъ. Такимъ може сей покликъ гдекому выдавати ся, та въ дѣйсности, есть се обявъ дуже сумный и пожалованя гôдный, коли зважимо часъ и обставины, посередъ якихъ зволили собѣ угрорусы на народъ пригадати. Нѣхто не буде тѣшити ся тымъ, що всякі противорѣки прийдуть до заключеня ажь коли вже село до тла выгорѣло, що такой добре-бы було було сейчасъ ратувати, коли зачала перша горѣти Иванова хата; такъ щожь—тогды тѣшили ся, що Иванъ не буде брыкавъ, ажь коли огонь дôбравъ ся вѣды, тогды доперва инакше зачали думати.

Покликъ ихъ, се лишь слабонькій та послѣдный рухъ умираючого, коли ще въ послѣдне бовкне словомъ, заверне очи та въ смертельныхъ судорогахъ простягнесь на вѣки. Драптивымъ кораблемъ выбрали ся въ дорогу, та коли зъ тяжковъ бѣдовъ доплыли майже до середины моря, корабель потопае, и бачучи нехибну смерть передъ очима, здогадали ся радати надъ способомъ выходу, та теперь вже нѣ взадъ нѣ впередъ, — якъ до одного, такъ и до другого берега однакова дорога. Самѣ лѣзли та пхали ся до смертоносного дерева, одни другихъ пôдсаджували, щобъ скорше до вершка, та граючись якъ дѣтваки зъ огнемъ, ще и сильокъ спробували, — зависли вже балямкаючи надъ пропастею, а конце мотузя въ рукахъ тыхъ, до котрыхъ сами пхали ся... Тожь зъ жебручимъ рабствомъ на своихъ прибраныхъ пановъ споглядають, щобъ за тѣсно верѣвокъ не стягнули, а и на боки крадькомъ за ратункомъ мыкають. Айришамъ по песячому служать, а по лисячому примилюють ся до Мадярѣвъ, до Москалѣвъ, до Словаковъ, и до православія и до всѣхъ и до вся. Такъ днесь.

А коли передъ кôлькома роками правдивѣ радикалы вказали на грозячу небезпеку и не лишь все священство гр. кат., але и народъ завôзвали до рѣшучого кр ку въ оборонѣ руского народа и рускои церкви, тогды всѣ якъ на одну команду затрубѣли на алярмъ проти радикалôвъ, зачали выти рôжными голосами якъ въ ночи псы проти мѣсяця, и великй, и середнй и меншй, а навѣть и зовсѣмъ маленькй цуцики*), якъ пр. пседворадикалы**) зъ табору О. Р. Б.

---

*) Кôлька слôвъ якъ на „Свободу“ не естетичныхъ ужнвъ я зъ тои простои причины, що до гдеякихъ читачѣвъ, щобъ зрозумѣли, треба заговорити ихъ бесѣдою, бо инакше и не читалибъ, а я бажаючи, щобъ се перечитали и члены О. Р. Б. уважавъ за конечне кôлька выражень взяти зъ ихъ словаря, будучи певнымъ, що въ той способъ и ихъ заинтересуе ся.

**) Хочь и якъ старанно писаки вôдъ органу О. Р. Б. довгу чугу позорôвъ надѣвають, та хвостика псевдорадикального и псевдоанарх. закрыти не могуть, тымто мимоволѣ вылазять у нихъ такй перлы на верхъ, якъ прим. „на чорта имъ церкви“, „служба Божа выпала имъ зле“, бо пôпъ не мôгъ своимъ голосомъ уплѣнити присутнего тамъ псевда. Разъ кадять одному попови за лизуньство Айришамъ, другій разъ за те саме плюгавлять иншого, разъ твердыми унiятами, другимъ разомъ славословять православныхъ, а по мыями зливають унiятôвъ. Справдешна псевдоапархiя!

Посыпали ся всякй пôдлй очерненя, ложнй доносы и денунціяцій зъ устъ гр. кат. священиковъ до всѣхъ сильныхъ свѣта сего, надѣючи ся за всяку цѣну знищити правдивыхъ радикальныхъ священиковъ, та ихъ працю загарбати въ свои рукы. Та голосъ пса не йде на небеса; хоть у вороговъ була чисельна перевага, та не имъ а правдивымъ радикаламъ поблагословивъ Господь, додаючи имъ и на дальше заохоты до працѣ для добра поневоленого народа; а ворогамъ помѣшавъ умы, зôйшли на манôвцѣ, и теперь самй не знають якъ выкорѣцманити ся зъ багна въ яке самохоть загрязли. Одинокій лише для нихъ ратунокъ, се болюча операция, вівісекція, та боягузы и пасожиты не годнй ей пôддати ся. Забирають ся дурити народъ, що нѣбы и они ему жичливй и его голосу нѣбы не цурають ся, але коли — нынѣ? Коли вже на сотки тысячь долярôвъ той народъ обрабували, вôддавши его гôрку працю въ зубы ворогамъ? Поговоримъ на розумъ, щобъ всѣ зрозумѣли на якôмъ конику ѣдуть.

Всѣ церкви и маєтки парох. Русинôвъ въ Спол. Держ. суть власностію Айришôвъ на дѣлѣ, хочь номінально выдае ся гдекому инакше; вже самъ титулъ гр. кат. до сего выстарчае, если въ чартерѣ выразно не застережено ся проти влѣзливости Айришôвъ; та и тымъ гдекій попы не вдоволили ся, але выразно и номінально и фактично добро громадскe на Айришôвъ записали. Сей сумный станъ всѣ розумѣють, та имъ про се байдуже, имъ ходить лише о особисту наживу, а не о добро народу, тожь умысно людей въ блудѣ держать и туманять въ неможливый способъ, такъ, що люде по всѣхъ майже парохіяхъ суть найпевнѣйшй, що ихъ громадскй маєтки и церкви суть справдѣ лише ихъ выключною власностію. Зъ тымъ переконанемъ людей мусять до якогось часу и Айришѣ числити ся и не важуть ся еще взяти цѣлковито зарядъ въ свои руки; они свôй бизнесъ розумѣють, що завчасу, въ многихъ громадахъ прийшлобъ до заколотôвъ и роздорôвъ, каждый бôльшій маєтокъ церковный еще въ довгахъ по уха, тожь не много бы скорыстали; ждуть ажь пеки темный народъ не посплачуе довгôвъ и ажь тогды доперва возьмуть его за чубъ, тай въ руской церквѣ заспѣвають вже успѣшно Русинамъ свое: „requiescat in pace“ голосъ народа! Та попамъ и дячкамъ про се байдуже, они и такъ вѣкувати не будуть. Але попы, то не даромъ запродують народъ, онижь за те часомъ дорываютъ ся окрапôвъ зъ айриского стола; ажь соромъ згадувати, попъ, що мае хороше удержане вôдъ своихъ парохіянъ, заледво трафить ся оказія, ледво зачуе нюхомъ про жолудкову хапатню, вже хотьбы и кôльканайцять миль вандруе до столицѣ Айриша, та попôдъ его дверми колядуе, а опôсля еще зъ презирствомъ дивить на своихъ собратôвъ, що такои чести не удостоїли ся.

Мѣжъ самыми угрорусами найменьшого ладу, чисте безголовье: денунціяціи тутъ и поза межами Америки, тайнѣ клеветы, интриґи, отъ и все, на чѣмъ будують свою будучность. Якъ всюды, такъ и мѣжъ ними суть одиницѣ, котрымъ надоѣло живоття въ такôй атмосферѣ, та якось и имъ тяжко здобути ся на вôдвагу, щобъ отверто выповѣсти явну борбу прочôй зволочи, и вдоволяють ся надѣєю чуда, бо по ихъ переконаню лише чудо зможе ихъ вывести зъ того заклятого лябиринту. Сю тану ихъ надѣю знову вызисковують айриски лизуны, вказуючи за цѣль задушевныхъ бажань очѣкуване мессіи, въ особѣ льояльно здобутого великого епископа, котрый небесный порядокъ заведе на Семовôй земли.

Та мѣжъ попами, що звыкли жити на ладъ жидôвскихъ послугачѣвъ, що то хлѣбодавцямъ вѣрно служать въ очи, а негодують и нарѣкають поза очи, не лишь великій гр. кат. епископъ, але и самъ Мойсей бы не порадивъ, бо всѣхъ иншихъ кождый на свôй ладъ слухавъ бы, лише не одного его. Дивно лише, що чеснй священики дали ся зловити на таку удку айрискимъ наганячамъ, вмѣсто напомнути ихъ до льояльности. Тажь лизуны Айришамъ вѣрнй и льояльнй, тымъ всюды чваньть ся, основоюжь сеѣ льояльности се католицтво, ну а обряды се лише рôжнородни цвѣты въ тôмъ самôмъ огородѣ, отже чижь се не удочка пôдшептувати другимъ старати ся о осôбного огородника для одного ґатунку цвѣтôвъ? Чижь вже той одень огородникъ, Айришь, собѣ рады зъ всѣма цвѣтами въ огородѣ дати не годенъ? Тай хто таке чувавъ, щобъ само цвѣтя огородника собѣ обирало? — Стадо мае мовчати, а пастухъ, сли помôчника буде потребувати, самъ с него постарае ся.

Сей будучій конґресъ щось зачинае вонати бунтомъ казочныхъ цвѣтôвъ та стада, але чи знову а зъ тои нагоды лизуны не зачнуть мати попису въ денунціяціяхъ? А може за мало инстанцій до доносôвъ, бо наразѣ є лише кôльканайцять айришôвъ, въ котрыхъ дієцезіяхъ пробувають, одень „жандармъ въ реверендѣ“, візитаторъ, кôлькохъ гр.кат. еп. въ краю, и кôлькохъ представителѣвъ цивільной власти. Та сего всего до денунціяторского попису за мало, може ходить о новый рынокъ збуту, а може котрый на тôмъ поли такъ заслугами обремененый, що самъ бы радъ вôстати „быкомъ“ денунціяторского рынку.

Та рѣчь певна, що зъ муки яку задумують молоти, не то вкусного але жадного хлѣба не буде. Щобъ важнѣйшу справу загальну приправадити до успѣху, на то треба людей характерныхъ, вытревалыхъ и готовыхъ до посвяченя, а не „ut et ipsi aliquid facere voluisse videantur". Не треба бути пророкомъ, щобъ людямъ зъ такими якъ они своѣствами предсказати, що вся ихъ славетна, гучна праця въ жаденъ спосôбъ не годна дальше сягнути, якъ до марныхъ по сто разъ оклепаныхъ меморандумôвъ, петицій, делегацій и т. п. выцвѣтôвъ въ напрямѣ до „найтвердшого въ гречествѣ" Риму. А опôсля схотять знову народъ дурити, мовлявъ, свѣдокъ Богъ, свѣдкомъ люде, що могли зробили, мученики за справу народа — та проти maior vis хто втне?

Гдекотрѣ легковѣрнѣ та коротко зрячѣ священики все ще думають о гр. кат. сталôмъ епископѣ, незалежнôмъ вôдъ айришôвъ, лише впрость вôдъ Риму, и то не вôдъ разу але по ґрадусахъ; візитаторъ, вікарій апост. и такъ геть въ гору ажъ до ихъ епископа.

Хоть зъ святымъ писанiемъ до дѣла мають, то нѣякъ не хотять вѣрити, що не лишь всьо на земли, але и само небо силою бере ся; а они жебраниною хотять осягнути те, що задумують. Жебраковû даешъ, що твоя ласка, а не що жебракъ тобѣ подиктуе. Всяка власть лише жадана бôльшости, и то голосна, оправдуе, а не горстки, тожь и въ Америцѣ, сли Римъ мае рѣшати, то зробить се не такъ якъ собѣ Русинки бажають, але такъ, якъ схотять Айришѣ. А що сталый гр. кат. епископъ, и то вôдъ нихъ независимый, имъ не владъ, отже о такôмъ зъ ласки Риму нема що и думати, а на всякихъ епископôвъ гоноровыхъ, візитаторôвъ, денунціяторôвъ, вікарыхъ, консульторôвъ и т. п. бранжу начхати; Русинамъ въ Америцѣ потрѣбно не якихсь тамъ вытирачѣвъ чужихъ порогôвъ, всякихъ запроданцѣвъ та посѣпакъ, але власныхъ та щирыхъ душпастирѣвъ, котрымъ бы поправдѣ залежало на вспôльнôмъ добрѣ руского народа, и котрѣ малибъ силу и свободнѣ руки до працѣ.

Впрочѣмъ, людямъ епископа не треба, бо они вдоволенѣ попомъ, тай той вже ихъ не мало коштуе, тожь епископа повиннôбъ хиба удержувати лише тѣ, що его имъ потреба. А що потребуючихъ епископа, щобы ихъ вже разъ мôгъ навчити порядку, — не такъ ажъ дуже богато, то не знати, чи и они годнѣ будуть его утримати.

Чи не лучше булобъ и то для всѣхъ попôвъ, безъ взгляду на політичнѣ переконаня, замѣсть замкôвъ въ хмарахъ будувати, взяти ся серіозно за дѣло тутъ, где и якъ сего потреба. Всякихъ шибайголовôвъ, та плюгавцѣвъ въ реверендахъ зôставити рѣшучо на боцѣ, а всѣ, що мають въ собѣ бодай за „зерно горушне" вôдваги клерикальнои, та любви до свого народа, чи-жь не можуть самѣ мѣжь собою ладу и порядку запровадити? Нового выдумувати ничь не мусять, але можуть взяти вже взôръ готовый зъ множества, що мають вже пôдъ рукою.

Взôръ устрою тутешныхъ державъ, взоры орґанізацій церковныхъ рôжныхъ вѣроисповѣдань, оденъ практичнѣйшій вôдъ другого, тай все те зроблене такъ фаховыми людьми, що хотяйбы будучій гр. кат. конгресъ и цѣлый рускій мѣсяць думавъ, то такого не втне. А вже безусловно, сли зъ теперѣшнои працѣ мае бути хосенъ для Руси, потрѣбна есть честнôсть, та чистôсть рукъ, бо сли бодай оденъ зъ плюгавыми руками або зъ тамымъ характеромъ вкраде ся въ се дѣло, то все заплюгавить и голота послѣдна буде плюгавѣйша первои.

Тамъ безъ „вівісекціи" не обôйде ся, тожь и зъ боягузами годѣ мѣшати ся, бо въ ихъ товариствѣ то хиба еще глубше въ багно застрягнешь, але нѣколи зъ багна не вылѣзешь.

Тожь дай Боже, щобъ добромыслячѣ священики угорускій вже разъ здобули ся на вôдвагу явно постояти за права рускои церкви и руского народа, и не дали ся за нôсъ водити всякимъ запроданцямъ та зрадникамъ свого народа, и тогды лише, сли угорска Русь такихъ достарчить вѣрныхъ сынôвъ на сей конгресъ, будемъ могли бути певнѣ, що и народъ поступить впередъ такъ на дорозѣ правдивои вѣры Христовои, якъ и на дорозѣ правдивои культуры и освѣты. Та слаба надѣя — вѣдай и на се чуда треба!

Августъ 28-го, 1905 року.

Б. П. Оденъ зъ гр. кат. духовникôвъ.

ДОПИСИ.

Зъ Лемковщины.

У насъ часы теперь настали погоднѣ; вôдъ 27-го липня запанувала погода зъ полудневыми вѣтрами. Збôжа пристигають раптомъ скоро и вчаснѣйшѣ и пôзнѣйшѣ, однымъ словомъ сказати, що и шестого руского Августа буде вже по жнивахъ. Того року на копы будуть люде богатѣ, але на збôже менше якъ минувшого року, бо дуже недорôдне збôже. Не такъ давно якъ погода е, бо только 14 день, а вже меншѣ рѣки высыхають.

Гандлярѣ сего року уваають ся, зарабляють на товаринѣ, бо вже давно такого часу для нихъ не було: конѣ, волы, коровы — всьо мае свôй одбытъ.

Покôйный Адамъ Скшинскій, которого тѣло привезли зъ далекихъ сторôнъ, зôставъ похованый въ Кобылянцѣ, коло самого костела. Похоронъ бувъ дуже величавый: самыхъ священикôвъ було 27, 24 польскихъ а трохъ рускихъ; а панôвъ то було безъ числа. Рускій хоръ також бравъ участь въ похоронѣ.

Такій похоронъ коштувавъ пару тысячь ґульденôвъ, але не найшлась анѣ одна душа, котра бы на тôмъ похоронѣ хоть найменше прослезилась, анѣ зъ родины, анѣ зъ великои товпы чужого люду.

Дуже то народъ тревалый жиды; а и такъ трафило ся коло Кракова на Подгужу, що жидъ богачь повѣсивъ ся на встыдъ жидамъ; другій знову коло самои Велички зарѣзавъ ся бритвою. Жиды кажуть, що то була глупя, шальона.

Въ Горлицяхъ оденъ римо-католикъ повѣсивъ ся у рѣзника домѣ (въ бучерни).

Родичѣ повинни уважати на свои дѣти, абы ихъ не лишати пôдъ руками сѣрникôвъ. Отъ и въ Роздѣлю выпадокъ личивъ ся. У одного господаря дѣти бавили ся сѣрниками, клали огонь посередъ хаты и ще поливали нафтою. Хлопець 6 лѣтный полявъ собѣ сорочку и цѣле одѣне, котре вôдъ огню запалилось на нѣмъ такъ, що страшенно попѣкъ ся.

Часы дуже краснѣ черезъ жнива, и погода треває и дощь добре попадавъ дня 13-го Августа.

Картофлѣ сего року дуже краснѣ; особливо тѣ, що называють ихъ Американами, то правдиво краснѣ, бо такои величины, що оденъ важить пôвъ фунта. Даръ великій вôдъ Бога, бо на селѣ люде живать ся по найбôльшôй части картофлями и капустою, якъ Богъ зародить, тай чорнымъ хлѣбомъ, а мясо уживають лишь на велике свято, на Рôздво тай на Великдень. У насъ картофля мае велику цѣну, велику вартôсть, якъ Богъ зародить.

Смѣхъ и правда. Тутъ въ сусѣднôмъ селѣ каже жандармъ до поважаного селянина: — Ей господине, маю вамъ щось сказати. Я вчера васъ видѣвъ при великôмъ гонорѣ.

Сусѣдъ: Якто при гонорѣ?

Жандармъ: А такъ, въ гонорѣ: коло вашого сусѣда, пôдъ плотомъ, въ ровѣ. Уважайте, щобы то було послѣдный разъ, бо инакше подамъ васъ до суду, а буде встыдъ и ганьба.

Роздѣле, дня 16 Августа 1905.

А Пыжь.

Зъ Банкгедъ, Алта., Канада.

Я працюю тутъ уже два роки въ нашôй „кемпѣ". Не було тутъ роботы для многихъ людей, бо кождому звѣсно, що у проспектахъ багацько людей не може робити. Якъ трохи бôльше людей зачало робити, то компанія побудовала домы для майнерôвъ, котрыхъ теперь есть до 300 людей. Передомъ працювали по 10 годинъ, платня майнерôвъ $3.00, а лебрамъ $2.50, а коли часомъ котрому робôтникови бракувала шифта або двѣ, то навить не було що споминати. Такъ було довго, ажъ доки мы не зробили звязокъ межи собою. То устно то листовно скликували ся, а дня 13-го Августа зôбрали ся всѣ, цѣла кемпа, на мітингъ и, дякуемо Богу за его ласку, що призначивъ намъ день, що мы ся зъеднали въ одно товариство и заложили юнію. Скоро компанія довѣдала ся, що усѣ робôтники пристали до юніи, такъ сейчасъ вôдступила намъ оденъ дôмъ на мітинги и вôдъ первого убуде робота 8-годинна. Такъ мы ся злагодили, що нема нѣ на чѣмъ суперечки, досыть, що згода на всьо.

Напоминаемо васъ, братя, щобы и вы по вашихъ плейзахъ зробили собѣ еднôсть и разомъ усѣ однымъ словомъ впоминали ся чого вамъ бракуе, а будьте певнѣ, що дôстанете чого вамъ бракъ, чи коротшу роботу, чи бôльшу платню. Але мусите зробити еднôсть; такъ зробѣть або мовно або листово, а якъ ужесьте умовленѣ, то дайте собѣ день сходный на вашôй плейзѣ. А будьте певнѣ, що тодѣ дôстанете, що васъ не доходить. Правда, що насъ мале число тутъ працюе на Банкгедъ, але такъ усѣ братя зôйшли ся на призначене мѣсце, що за 15 мінутъ то абы бувъ пôшовъ по гавзахъ, то бы бувъ не найшовъ бôльше якъ матери зъ своими дѣтьми. Такъ мыслимо, братя, що и вы пôдете за такимъ приводомъ, якъ мы пôшли на Банкгедъ. Бôльше не маемо такъ цѣкавого на нашôй кемпѣ а якъ що буде, то дамо вамъ знати, милѣ братя.

Никифоръ Кôндратъ.

З Venlaw, Man., Canada.

Дня 19-го Августа с. р. у Венло малисьмо зборы читальнї Тараса Шевченка. Наш збір був досить красний, видко з сего, що нашї братя Русини интересують ся тою справою и горнуть ся до купи, бо знають, що де збір там і сила. На зборах пристало 15 членів. Виділ читальнї есть такий: Ілько Геник Дмитра, голова; Антось Неґрич, заступник предсїдателя; Николай Григорчук, секретар; Василь Неґрич, касїєр; Ів. Підлїсецкий, бібліотекар. Основателї читальнї суть: Іван Григорчук, Никола Слижук Андріїв, Антось Неґрич Николин і Стефан Підлїсецкий.

О що ми дбаем. того і всїм братям Русинам желаем. Щасть Боже канадийскій Руси.

Стефан Підлїсецкий.

Зъ Moose Jaw, Кан.

Хочу кôлька словъ написати якъ тутъ обходять ся нашѣ Русины зъ Галичины и Буковины, котрѣ заѣхали до Moose Jaw. Тутъ роботы есть досыть, роблять люде на желѣзницѣ по 1 дол. и 45 цнт. денно а въ мѣстѣ есть также робота: платять по 2 дол. денно. Много людей также ходить безъ роботы, бо иньшій не хоче робити, а иньшій не годенъ знайти роботы. Тутъ е такихъ кôлька, що живуть зъ жѣнками, що покупили тутъ лоты. Нашихъ простыхъ людей нѣколи не треба въ мѣстѣ, абы мешкали, бо хлопъ хлопомъ (? ред.), везда хоче абы мôкъ въ горѣвцѣ, а якъ ся понапивають, то всѣлякѣ комедіи показують, а Англики мають зъ того хосенъ, бо пяный все мусить щось на кортъ заплатити. Оденъ на имя Романъ Б. якъ ся упивъ, то прийшовъ тогды до жидôвского стору и зачавъ ся зъ жидомъ сварити, а нарештѣ прийшло и до бійки. Заразъ дали знати до поліціи, и взяли его до корту, то заплативъ за тое 50 дол. кары. Знову другій Василь Б. такъ само собѣ поступае, бо що заробить, то або въ карты програе або пропе а жѣнка зъ дѣтьми зъ голоду гине и проклинае на чѣмъ свѣтъ стоить, а вôнъ еѣ за тое обкладае кулаками. Она зъ того всего поступае собѣ зъ другими, бо его не хоче а полюбила собѣ Михайла П. зъ Буковины, а добрымъ людямъ то встидно дивити ся на тое, бо Англики тому нашихъ людей уважають гôршь худобы, бо думають, що нашѣ люде всѣ однаковѣ. Часъ бы вже нашимъ людямъ научити ся розуму, але якѣ приѣхали сюда непросвѣченѣ, здаеть ся що такими останутъ ся, бо кажуть, що въ Канадѣ можна робити що хто хоче, бо Канада вôльный край.

Йосифъ Федорôвъ.

Зъ Sranton, Pa.

Братство Пр. Иліи вôд. 40 въ Скрентонъ, Па. росте скоро. Дня 27-го Августа приступило 22 новыхъ членôвъ, а маемо надѣю, що на другій мітингъ щеразъ тôлько приступить. Непорозумѣне мѣжь угорскими а галицкими Русинами при церкви Йоана Хрестителя щоразъ бôльше. Угорскѣ Русины мають священика зъ Угорщины о. Яцковича, а дяко-учит. п. Ґела е зъ Галичины, то имъ тяжко. Угорцамъ не суть вдоволенѣ: хотять ще и кантора свойого мати. Подумай, бѣдный народе, якъ ся тутъ дѣе. Чи мы за свои тяжко-зароблены грошѣ не можемо мати те, що схочемо? Чи нами ся тамъ втикати, де насъ не жадають? Чи мы не були тамъ, де Угорскѣ Русины и тôлько не вмѣемо що они? Гей, спомнѣть собѣ, милѣ братя: чи нами всюда мають помѣтати? Не правда! Лучѣмъ ся братя всѣ въ купку, не даймо ся зловити! Ставайте до нашого братства и до „Союза", а прийде часъ, що самѣ потрафимо собою ґаздувати.

Що ся тычить роботы, то робимо що дня. Брехи роблять по 5 годинъ 6 день въ тыждень, а фабрики що дня.

Здоровлю васъ сердечно поважаный читателѣ „Свободы".

В. Ґруцелякъ.

„SVOBODA"
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

UNION LABEL 23

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу" черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ.

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру достанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей достати.

Адресъ:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, também свôй старый адресъ.

Замѣтки.

Ще не запôзно.

„Свобода" неразъ кликала, щобъ Русины посылали своихъ дѣтей до школы. Та на жаль Русины ще не навчились цѣнити ваги науки и на такі рѣчи якъ школа звертають дуже малю уваги. Вправдѣ многі школы вже позачинали науку сего тыждня, але е ще многі, які зачнуть науку доперва на другій тыждень або ще пôзнѣйше а и въ тихъ школахъ, що вже зачали вчити, пильный ученикъ або учениця може здогонити своихъ товаришѣвъ. Кромѣ школъ публичныхъ денныхъ, до якихъ повинні ходити дѣти до 14 го року житя, е ще вечѣрні школы публичні и приватні для старшихъ, е бизнесъ colleges и т. п., де або зовсѣмъ дармо, або за невелику платню вôдъ 5 до 15 доляровъ на рôкъ може чоловѣкъ не мало навчитись и опôсля робити легчу роботу въ офісѣ та доставати бôльшу платню. Тому ще разъ кличемо до рускихъ родичѣвъ и опекунôвъ: **посилайте дъти до школы.** Ще не за пôзно, а если вашi дѣти справдѣ мусять на хлѣбъ заробляти — то посилайте ихъ бодай до школъ вечѣрныхъ, до business college и т. п. и то посилайте такъ хлопцѣвъ якъ и дѣвчата. Чейже лѣпше, щобы вашi дѣти мали легчу роботу и заробляли по 20, 30, 40, 50 и бôльше доляровъ на мѣсяць, якъ щобъ мали робити роботу тяжку и заробляти по 10, 8 або и 6 доляровъ на мѣсяць, якъ заробляють декотрі дѣвчата у фабрикахъ.

Дайте науку вашимъ дѣтямъ, а будете мати вдоволене, грошѣ и славу!

Потѣшаючимъ обявомъ треба назвати се, що вже и канадійскі рускі майнеры починають органiзовати ся и вступати до юніи, якъ се показують дописи у „Свободѣ". Видно зъ того, що писане наше про корысть зъ юніи не зôстало безъ наслѣдкôвъ. Фактомъ тимъ треба тѣшитись тимъ бôльше, що канадійскі Русины помимо того, що недавно тутъ прийшли, а вже зрозумѣли свôй интересъ и вмѣсто „скебувати", вмѣсто робити за менчу платню якъ другі, они вразъ зъ другими майнерами лучать ся въ юнію, домагають ся бôльшои платнѣ и взагалѣ лѣпшихъ условій працѣ. Нехай же буде честь канадійскимъ рускимъ майнерамъ тимъ що належать до юніи, а ганьба тимъ, котрі не организують ся хочь довше въ Америцѣ, а 50 центôвъ які малибъ заплатити до юніи, волять ховати по сѣнникахъ або пропити.

Те, що пишемо у „Свободѣ" про юніи, вôдносить ся не лишь до майнерôвъ, але до всѣхъ робôтникôвъ взагалѣ, безъ огляду на се де они працюють. Лишь въ лучности и едности могуть собѣ робôтники выбороти лѣпшу долю. Тому обовязкомъ кождого робôтника, а особливо Русина (Русины роблять звычайно найтяжші а найгôрше платні роботы) — е, приступити чимъ скорше до юніи, бути членомъ якоись робôтничои органiзаціи.

Зъ повысше сказаного не выходить однакъ, щобы юнія була одинокимъ спасенiемъ робôтника. Нѣ, кромѣ юніи економічнои, треба робôтникамъ ще злуки въ органiзаціи політичні для борбы політичнои, бо при нынѣшныхъ обставинахъ робôтники мусять боротись и політично и економічно, если хотять, щобы ихъ борба була успѣшна а побѣда тревала.

Листъ изъ Старого краю

Нова комедія царського правительства в Росії.

При звуках дзвонів, реві гармат і збіговищі товпи, цар і його слуги відіграли знов одну комедію, якої ціль обдурити народи Росії, обдурити публичну опінію поступовійших кругів Европи й Америки і хоч на якийсь час відвернути ті хвилї народнього гніву, які туй-туй грозять затопити престол Романових і з ним увесь дотеперішний лад у Росії.

Цар і його слуги добрі комедіянти! Вже не від нині почали голосити сьвітови, що ось-ось станеть ся щось важного, вмовляти в усіх, що ось-ось цар надасть конституцію. Кілько то по сьвіті розійшло ся телеґрам, кілько то невільники пера і чорнила понаписували статей про „конституційний" проект Булиґіна, про те, як то цар і його дорадники змінюють проект в „конституційнім" дусі! На те е телеґрафічні аґенції і на те е що-денна преса, звичайно продажна, мало коли прінціпіяльна, преса, яка веду чи між собою конкуренцію, мусить годувати своїх читачів найсензаційнійшими звістками, бо инакше пропав business! Одним словом: увесь сьвіт приготовлено не те, що в Росії буде проголошена конституційна ера.

А коли вже сьвіт був загіпнотизований, приступлено до відіграня комедії: при звуках дзвонів, реві пушок і збіговищи товпи, проголошено царський маніфест. покликуючий до житя нову загально державну інституцію: Державну Думу (Государственная Дума).

Що-ж се таке, та державна дума? Чи се російський парлямент? Чи справді в Росії починасть ся конституційна ера?

Заки отсей мій лист дійде до вас, ви вже певне дістанете телеґрафічним дротом повний текст царського маніфесту, длятого я ограничу ся тільки на кілька загальних уваг, які ніколи не завадить повторяти народови.

Державна дума, се інституція, яка мае всї форми парляментаризму (вибори до неї, посольські діети, спосіб нарад, президент, комісії, голосованя і т. д.) — на те власне, аби тим успішнійше дурити нарід, що се конституція, а при тім не мае нічого, буквально нічого з прав, які мають і найгірші сучасні парляменти. Державна Дума буде собі бавити ся: радити, голосувати і брати по 10 рублїв на голову, а рішати будуть як і доси: цар з міністрами і сенатом. Вистане навести 34-ий артикул про устрій думи:

„Дума мае право давати ініціятиву і виладжувати проекти, які відносять ся до змін або усуваня істнуючих законів і видаваня законів нових. Одначе ті проекти законів не можуть нарушувати основ істнуючого державного ладу, о скільки він установлений основними державними законами" — аби побачити, що покликане до житя державної думи не е ніякою зміною деспотизму в Росії. Не тільки, що державна дума не мае ніякого рішаючого голосу, але їй навіть не вільно радити над основами істнуючого державного ладу, не вільно радити над тими законами, що становлять основу абсолютизму.

Се найважнійша постанова про устрій державної думи, — все инше мае на цїли тільки замилити народови очи, аби йому здавало ся, що державний устрій у Росії справді підляг зміні.

І так основи російського державного ладу: неволя чоловіка, неволя слова, неволя думки, неволя преси і підстава всего: економічна неволя робучого народу стоять дальше непохитно, — непохитно о стільки, о скільки у правительства стане сили, аби їх оборонити перед збунтованою народньою масою. Нова державна дума не може в тім ладї нічого змінити.

Але зміни, правдивої зміни і не ждав ніхто від царя та його слуг. Сьвяточний звук дзвонів, святочний рев гармат — ще ніколи народня воля не приходила серед таких сьвяточних звуків, тільки ті, що держать власть над народом відгравали при них свої комедії в цїли обдуреня народу. Народня воля скрізь і все при иньших родила ся звуках: тюрми, переповнені борцями за свободу, шибениці для найліпших синів землї, могучий огонь бунту між народніми масами, кров і згарища, убиване найбільших катів народу, — отсе грізна мова, яка віщуе, що вже близько народня воля.

Звук дзвонів, рев гармат, збіговище нерозумної товпи вже минули, але революційна боротьба зі всею своею грозою не втихомирила ся і отся комедія царя і його слуг не втихомирить її...

І добре стало ся, що цар і слуги здобули ся лиш на таку комедію, дали народови лиш таку державну думу. Бо могли дати богато більше, могли дати правдивий парлямент, — вони на тім нічого не втратили би, а за те справа народнього визволеня втратила би богато!

Там, де е конституція, де е правдиві парляменти, там найсьвідомійші із робучого народу знають, що все те тільки на те, аби панувати над робучим народом. Але там загалови робучого народу здаеть ся, що він уже мае всї права і вже не потребуе боротися о зміну устрою, тільки старати ся урядити ся як найвигіднійше в істнуючім устрою. І ослабае революційна енерґія, ослабае охота до боротьби між робучим народом, а його вороги як панували над ним, так панують...

Та в Росії ніхто з тих, що ведуть робучий нарід до боротьби за визволене, не здурить ся, не повинен здурити ся комедією царя і його слуг. Се аж занадто ясно, що така державна дума робучому народови нічого не може дати, так ясно, що ніхто не посьміе перечити сему. Коли б комедія царя та його слуг була більше похожа на західно-европейський конституціоналізм, то часть робучого народу, а радше його провідників могла б була здурити ся і через те сила революції була-б ослабла, — але тепер, тепер ніхто не здурить ся і сила революції не ослабне.

Вона, всемогуча народня революція піде далї своїм огненно-кривавим шляхом, далї руйнувати-ме старе, невільницьке і на його руїнах будувати-ме нове, свобідне народне жите...

Галицький сойм мае війти ся в осени на коротку сесію, аби полагодити справу пропінації.

Як звісно, давнійше право пропінації прислугувало дідичам: дідич мав право закладати в своїм маетку горальню і недопускати до своїх маетків чужих горальняних виробів, тільки своею горівкою розпивати „свого" хлопа.

В 1890 р. перенесено право пропінації на край, за що дідичі дістали 134 міліонів і 400 тисяч корон відшкодованя Сей викуп пропінації від дідичів на річ краю мав на цїли з одного боку підреперувати кишені дідичів, а з другого поправити краеві фінанси. Від тепер край відарендовував право пропінації, за що брав гарний гріш, а й дідичам не було кривди, бо крім ціни викупу мали знов доходи з пропінації, виарендовуючи право пропінації від краю та відарендовуючи його далї.

Одначе те право пропінації, яке набув край, мало в 1910 році раз на все вигаснути. Се позбавило би добрих доходів край і господарів краю — дідичів і тому польсько-шляхотські ворховоди краю почали вже від нині робити всякі можливі заходи, аби в 1910 р. право пропінації не вигасло, тільки аби його на вічні часи продовжено. Завдяки польсько-шляхотській господарці, яка щедро сипле краевим грошем на всякі польсько-патріотичні цїли (Вавель і т. д.) край не мае гроший, тільки довги, отже щоб направити фінанси краю, краевий Видїл проектуе продовжити право пропінації, тільки з такою зміною, що воно не було-б арендоване округами, як тепер, а тільки громадами.

Вносячи із того, що австрійське правительство, о скільки ходить о Галичину, е властиво слугою польської шляхти, можна сподївати ся, що правительство згодить ся на проект польсько-шляхотських верховодів і право пропінації буде вдержане на далї, дарма, що такого права нема ніде инде в цивілїзованім сьвіті.

І так осїнна сесія галицкого сойму мае відбути ся під окликом: „Niech żyje święta karczma"!

„Чи рутеньство вічне"? — питала „Свобода" в однім із сегорічних чисел, обговорюючи дещо з нашого „рідного болота". Так! — відповідають брідські „патріоти" і при виборах до Повітової Ради в Бродах заключують консолїдацію з москвофілами, забувши очевидно, що ще недавно, при доповняючих виборах до сойму, москвофіли при помочи польських панів з Повітової Ради повалили народовецького кандидата Барвінського і переперли свого о. Ефіновича.

Але москвофіли не дурні! З одного боку лучать ся з народовцями, аби мати за собою всі опозиційні голоси, а з другого боку знюхують ся по тихо з панами, аби дістати ся на старостинську лїсту. Наслїдком токої „чесної полїтики" москвофільські кандидати, які були і на руській і на старостинській лїсті, зістали вибрані, а народовецькі кандидати перепали. І... добре їм так, коли братають ся з москвофілами!

22. серпня 1905. М. Л.

КОНКУРСЪ.

За Божою помочію начинаемъ другій рôкъ истнованя Першои Рускои Бурсы въ Америцѣ, задачею котрои есть выховати людей, що будуть вождами руского народа на новôй землѣ въ борбѣ до лучшои будучности.

До Бурсы тои буде приниматись хлопцѣвъ вôдъ 10 до 13 лѣтъ,*) а подане о приняте можна внести найпôзнѣйше до 10 вересня 1905 р. на руки Rev. Paul Tymkevich, 69 Linden Str., Yonkers, N. Y.

Кождый хлопець принятый до Бурсы мае привести зъ собою 4 пары бѣлизны, 2 убраня, 6 паръ шкарпитокъ и 12 хустинокъ.

Цѣна за удержане на одень мѣсяць установлена на $10, бѣднѣйшi однако, котрі не можуть только платити, мають право тожь подаватись, а за нихъ буде въ части платити Народный Комитетъ.

Въ тôмъ роцѣ Бурсою буде управляти осôбный директоръ, котрого задачею буде наглядати бурсакôвъ такъ въ науцѣ, якъ и за наукою. Длятого пôсля науки въ англійской школѣ будуть учитись рускои мовы, рускои исторіи, стилiстики, церковного и свѣтского спѣву, религіи, якъ також всѣлякихъ домашныхъ забавъ.

Безпеpечно въ сѣмъ роцѣ Руска Бурса въ Йонкерсъ буде ще высше стояти якъ се было минувшого року. Поминувши се, що товариство приняло на сей рôкъ директора, Руска Бурса вже набрала значѣня помѣжъ рускимъ народомъ въ Америцѣ и певна рѣчь, що все ширші и ширші круги будуть нею заниматись и пѣклуватись.

Задача суспôльности ясна: пôдперти сю нашу многонадѣйну институцію, а особливо матеріяльною помочею причинитись до дальшого еи розвою на славу усеи Руси.

Тожь зъ надѣею на могучій розвôй просвѣты въ рускôмъ народнôмъ дусѣ нашои пôдрастаючои молодѣжи смѣло впередъ! Най колись нашi дѣти передъ Богомъ и людьми засвѣдчать, що мы знали, якъ причинюватись до поступу нашого бѣдного руско-американьского люду!

Йонкерсъ, Н. Й. 1 серпня 1905 р.

о. Павло Тимкевичъ
Настоятель Бурсы.

*) Хлопцѣ, котрі були въ першôмъ роцѣ въ Бурсѣ мусять також подаватись о приняте и можуть бути приняті хотяй бы имъ вѣкъ переступалъ 13 лѣтъ.

Вступайте въ ряды юнiйныхъ робôтниковъ.

Небувале доси число углевыхъ робôтниковъ вступило до юнiи пôдчасъ побуту президента И. Мичела въ нашихъ сторонахъ. Теперъ Мичелъ перебувае въ околици Гейзелтону и Скулкилъ, та сподѣвати ся треба, що и тамъ майнеры гуртомъ будуть вступати до юнiи тимъ бôльше, що майнерôвъ въ тамтихъ околицяхъ є бôльше якъ коло насъ.

Многiи майнеры вѣрять въ силу юнiи, стоять за юнiю, але лишь такъ довго, якъ довго тревае страйкъ. Коли страйкъ мине, ого. вже занедбують свои обовязки супроти юнiи. Чи се розумно? Певно, що нѣ. Такъ само нерозумно, якъ колибъ хто жеребяти не дававъ ѣсти ажь доки воно не стане робити, або не кормивъ вола въ зимѣ, коли для него нема роботы. И жеребя и вôлъ певно при такôмъ поступованю поздихалибъ и не булобъ чимъ працювати тогды, коли явилась бы того потреба. Такъ и зъ юнiею. Єѣ треба кормити, пôддержувати, крѣпити еѣ силу черезъ наплывъ новыхъ членôвъ, тодѣ коли прийде на се часъ, она зробить для тихъ, що зъ нею держать — неоцѣнену роботу. Єслижь бы робôтники вôдносились до юнiи рôвнодушно, то она мусѣлабъ занидѣти, засчѣтитись и упасти, а зъ нею упалабъ и пôдпора робôтниковъ.

Памятайте, що юнiя не хоче страйку. Минувшого страйку 1902 року втратили майнеры 25 мiлiонôвъ долярôвъ! Се не мала сума. Єсли майнеры выборуть собѣ все, що имъ справедливо належить ся безъ страйку, тодѣ не будуть мусѣли поносити такои величезнои втраты, а се могуть зробити лишь тодѣ, коли юнiя буде дуже сильною.

Сила юнiи лежить въ числѣ людей, якi до неѣ належать. Єслабъ всѣ майнеры якi булибъ членами юнiи пôдчась страйку въ 1902 роцѣ, були членами юнiи теперь, то справа майнерска не представлялась бы такъ зле и майнеры легко моглибъ надѣятись на узнане унiи, 8 годинный день працѣ, справедливе важене угля и тимъ подôбнi рѣчи. Та на жаль такъ не є. Не всѣ майнеры належать до юнiи и компанiсты знають про се добре.

Подумайте собѣ, що Мичелъ прийшовъ бы теперь до компанiстôвъ и сказавъ имъ таке: Мене прислали тутъ майнеры, щобы вы имъ дали 8 годинный день працѣ, щобы вы признали юнiю, щобъ важили справедливо угле. Чи знаете що сказалибъ ему компанiсты на то? — Они попросту высмѣяли бы его, кажучи: Що ты намъ тутъ торочишь? Якi майнеры тебе тутъ прислали? Мы знаемъ добре скôлько майнерôвъ е въ твоѣй юнiи, — ихъ зовсѣмъ не много, а другi не хочуть про юнiю нѣчого знати и очевидно суть вдоволенi зъ того, що теперь мають. Розумѣе ся, що Мичелъ не мавъ бы що компанiстамъ на се вôдповѣсти и мусѣвъ бы зô встыдомъ вôдôйти домôвъ.

Та не такъ колибъ всѣ майнеры належали до юнiи. Тодѣ компанiсты зовсѣмъ инакшебъ зъ нимъ говорили, тодѣ вже що наймении сталибъ торгуватись, а бачучи що юнiя представляе силу и завзятôсть, мусѣлибъ уступити.

Намъ дивно чому деякi люде не належать до юнiи, божь се зовсѣмъ легка рѣчь. Аджежь юнiя выборола для деякихъ робôтниковъ майже 50 центôвъ бôльше на день, а за те жадае лишь 50 центôвъ на мѣсяць.

Чижъ 6 долярôвъ на рôкъ такъ тяжко заплатити тимъ бôльше що черезъ тыхъ 6 долярôвъ чоловѣкъ забезпечуе собѣ роботу на пару лѣтъ и пôдмогу въ часѣ страйку або покривдженя зô стороны босôвъ?

Хто жалуе дати 6 долярôвъ на рôкъ до юнiи, нехай опôсля не жалуе, коли вмѣсто тихъ 6 долярôвъ буде мусѣвъ заплатити компанiи не 6 а 30 або 60 долярôвъ на рôкъ, бо компанiсты лишь чекають, щобы юнiя ослабла, и щобы они могли стягнути платню робôтникамъ.

Але якъ довго сильна юнiя, такъ довго сего нѣякъ не може бути, тому кличемо ще разъ: Вступайте въ ряды юнiйныхъ робôтниковъ!

Заворушеня въ Росiи.

Зъ росiйско-польского мѣстечка Сосновиць доносять, що тамъ убито динамiтною бомбою Ченсена, начальника полiцiи того мѣста. Убiйця, имени котрого не дознано, утѣкъ.

Петербургъ 2. Въ росiйской часописи „Сынъ Отечества“ надруковано слѣдуючiй листъ одного жовнѣра: „Братя, допоможѣть намъ! Допоможѣть намъ, братя! Я нѣколи не писавъ до редакцiи, бо я боявъ ся, що я не досить освѣчена людина, щобы мôгъ описати жите жовнѣрôвъ. Але нещасте, що насъ нынѣ постигло, примушуе мене звернути ся до васъ, не дбаючи на мою неосвѣченôсть. Братя, послухайте нашого плачу и оголосѣть слѣдуюче звѣрство. Въ недѣлю, 24 липня на бенкетѣ официрôвъ лейбъ-гвардейского кирасирского полку, оденъ начальникъ тяжко побивъ простого жовнѣра, свого слугу за те, що той невчасно задрѣмавъ. Побитого принесено до шпиталю, де вôнъ черезъ де-кôлька годинъ умеръ. На другiй день до шпиталю прийшовъ ґенералъ, вôнъ мавъ довгу розмову зъ старшимъ лѣкаремъ, и оденъ жовнѣръ чувъ, якъ вôнъ сказавъ: „Чи не можнабъ сю справу якъ-небудь такъ затигнити?“ „Бôльшихъ дрôбницъ не можу вамъ додати. Прийдѣть самi и подивѣть ся!“

Офицiръ, що убивъ свого слугу называе ся Авенарiусъ. Наслѣдкомъ такого выпадку були загрожаючi зôбраня жовнѣрôвъ въ лагерѣ.

Въ Люблинѣ мавъ мѣсце слѣдуючiй выпадокъ. Командантъ залогуючои тутъ бригады пѣхоты, генералъ Гемичь, ставъ передъ фронтомъ змобiлiзованого полка пѣхоты и заявивъ, що 14 корпусъ пѣхоты, до котрого належить той полкъ, мае выступити до Манджурiи. Вôнъ (генералъ) самъ однако не може товаришувати корпусови на вôйну. Люде въ рядахъ почали кричати: „Лотеръ! трусъ“! Тогды генералъ пôдôйшовъ зъ револьверомъ въ руцѣ до найблисшихъ рядôвъ и крикнувъ на старшого жовнѣра, щобы той сказавъ ему, хто зъ его людей кричавъ. Той вôдповѣвъ ему, що зъ его людей нѣхто не кричавъ. „Брешешь“! заоравъ генералъ и застрѣливъ капраля. Мало ему було того, вôнъ нацѣливъ ще до лежащого не землѣ трупа, але влучивъ въ стоячого тутъ капитана, и той упавъ трупомъ. Въ ту хвилю кинули ся жовнѣры на генерала и въ де-кôлька хвиль рознесли его на шматки. Полковники другихъ полкôвъ, що були въ той часъ тамъ, покликали козакôвъ. Але жовнѣры стрѣтили козакôвъ сальвами и положили 130 зъ нихъ на мѣсци. Полковникъ того полка дôставъ въ груди кулю, и офiцеры вынесли его зъ пляцу.

На другiй день удало ся намовити збунтованыхъ жовнѣрôвъ, выдати розшарпанi останки генерала. Що буде далѣ поки-що не вѣдомо.

Зъ Киѣва доносять, що цѣлый батальонъ саперôвъ (1000 душъ) находить ся въ фортецѣ пôдъ сторожею и слѣдствомъ. За що, невѣдомо. Ходить поголоска, що за зраду.

Петербургъ 1. вересня. Мiнiстеръ народнои освѣты выдавъ розказъ, щобы 14 вересня знову вôдкрыти всѣ унiверситеты и высшi школы, що вôдъ самого лютого с. р. зôставали ся закрытыми пôсля страйку студентôвъ, маючихъ замѣръ за помочiю того страйку допомогти народови выбороти собѣ политичнi реформы (конституцiю). Тогды студенты заявили, що вони доти не перестануть страйкувати, доки урядъ не дасть народови волѣ, себъ-то конституцiи, а также не змѣнить урядовои органiзацiи въ высшихъ школахъ. Сподѣвають ся, що при вôдкрытю школъ выникнуть великi розрухи, бо студенты-радикалы та соцiялiсты заявили, що будуть перешкаджати вôдкрытю школъ въ найзавзятѣйшiй способъ.

Мировi переговоры.

На засѣданю, що вôдбуло ся 29. серпня вô второкъ и скôнчило ся о 5 и пôвъ по полудни, росiйскi та японьскi повномочники погодили ся вôдносно всѣхъ пунктôвъ и зробили миръ на слѣдуючихъ условiяхъ:

Росiя признае переважный вплывъ Япана въ Кореѣ.

Росiйска армiя рôвночасно зъ японьскою опускае Манджурiю.

Росiя передае Японови всѣ арендні договоры що до Лiаотуньского пôвострова, Квантуньского пôвострова зъ Портъ Артуромъ и Дальнымъ а также щодо всѣхъ докôвъ, магазинôвъ и военныхъ складôвъ.

Росiя вôдповѣдно зробленому въ 1902 роцѣ зъ Китаемъ договору, передае Китаеви цiвiльну управу въ тыхъ окраинахъ, якi ранѣйшь посѣдала Росiя.

Росiя передае Японови Сходно-китайску зелѣзницю вôдъ Харбина до Портъ-Артура.

Росiя удержуе за собою головну зелѣзничу лiнiю, що иде черезъ Манджурiю до Владивостока.

Росiя признае за Япономъ право ловити рыбу бѣля сибѣрскихъ берегôвъ.

Росiя вôддае Японови пôвденну частину острова Сахалина, починаючи вôдъ 50 степеня широты.

Япанъ вôдрекаеть ся вôдъ слѣдуючихъ пунктôвъ, якi ранѣйшь вымагавъ:

Вымагане военного вôдшкодованя.

Вымагане острова Сахалина, котрого Японцѣ дôстають тôлько половину.

Вôддане Японцямъ военныхъ росiйскихъ кораблѣвъ, ютрi знаходять ся въ невтральныхъ портахъ.

Обмежене росiйскои морскои силы на далекôмъ Сходѣ.

Крôмъ того, Росiя мусить ще заплатити Японови кошты удержаня росiйскихъ плѣнныхъ.

Такимъ чиномъ, мы бачимо, що побивши Росiянъ, Японцѣ дôстали бôльше, нѣжь вымагали вôдъ Росiи до вôйны. Ранѣйшь вони вымагали тôлько, щобы Росiя вывела свое вôйско зъ Манджурiи и не втручалась въ корейскi справы, теперь же вони, крôмъ того дôстали собѣ ще и добрый кусень територiи (Квантунскiй пôвостровъ и половину острова Сахалина), и два великi портовi мѣста: Портъ-Артуръ и Дальный, и Сходно-китайску зелѣзницю протягомъ на 860 миль, и право ловити рыбу въ сибѣрскихъ водахъ, котрi належать Росiи.

Важнѣйшi подѣѣ зъ росiйско-японьскои вôйны.

По скôнченю вôйны до речи буде зробити короткiй переглядъ военныхъ подѣй, що мали мѣсце въ протязѣ остатныхъ 18 мѣсяцѣвъ.

Дипломатичнi зносины межи обома державами перервали ся 7 лютого, 1905, пôсля того якъ Японцѣ переконали ся, що всякi переговоры зъ росiйскимъ урядомъ про незайманôсть (цѣлôсть) Хинъ и про очищене вôдъ росiйск. вôйска) Манджурiи суть даремнi. Въ той хвилѣ Японцѣ почали вôйну.

8 лютого, японьска ескадра пôдôйшла до Портъ-Артура и торпедовою атакою сильно пошкодила росiйскi кружлякъ „Паллада“ и боевi кораблѣ „Ретвизанъ“ и „Цесаревичъ“.

Въ той же самый часъ друга японьска ескадра, пôдъ командою адмирала Урiю напала на росiйскiй кружлякъ „Варягъ“ и канонiрку „Кореецъ“, що стояли въ корейскôмъ портѣ Чемульпо, и потопила ихъ.

По першôмъ вдачнôмъ натиску адмиралъ Того обложивъ зъ моря блокадою Портъ-Артуръ. За цей часъ росiйскi кружелѣ, що стояли у Владивостоцѣ, подались звôдтамъ на пôвдень, тамъ вони загрожували японьскимъ берегамъ и потопили одинъ японьскiй торговельный пароплавъ.

13 цвѣтня, адмиралъ Макаровъ выйшовъ зô своимъ флотомъ изъ Портъ-Артура, при чѣмъ его боевый корабель „Петропавловскъ“ наскочивъ на мiну и потопивъ ся. На нѣмъ згинуло 700 душъ залоги, а также самъ Макаровъ и знаменитый малярь вôйны Верещагинъ.

1 мая, Японцѣ пôсля сильнои битвы перейшли черезъ рѣку Ялу и вôдкинули Росiянъ геть назадъ.

15 мая, японьскiй боевый корабель „Хатцузе“ наскочивъ на мiну и потопивъ ся. Також потопивъ ся другiй японьскiй кружель „Iошiно“, що бувъ пошкодженый другимъ японьскимъ кораблемъ.

23 мая, армiя ґен. Оку зовсѣмъ вôдрѣзала Портъ-Артуръ вôдъ головного росiйского вôйска ґенерала Куропаткина.

26 мая, Японцѣ розбили Росiянъ въ битвѣ при Наньшанѣ.

14 червня, Японцѣ тяжко розбили росiйску армiю, що пôдъ командою ґенерала Штакельберґа спѣшила на помôчь обложеному Портъ-Артурови.

22 червня, замкненый росiйскiй флотъ ще разъ безрезультатно выходивъ зъ порт-артурскои гавани въ море.

10 серпня, росiйскiй флотъ пробувавъ утекти зъ Портъ-Артура, щобы сполучити ся зъ владивостоцкою ескадрою. Але Японцѣ тяжко побили ихъ и порозганяли, такъ що бôльша частина порт-артурскои ескадры тяжко пошкоджена мусѣла ховатись по чужихъ портахъ а частина повернула назадъ до Портъ-Артуру. Одинъ кружель „Новикъ“ утѣкъ до Сахалину, де его настигъ японьскiй кружель и потопивъ его.

1 вересня, ескадра Камiмуры въ битвѣ зъ владивостоцкою ескадрою потопила кружлякъ „Рюрикъ“ и зробила остатню негôдною до бою.

3 вересня, въ великôй битвѣ Японцѣ побили Росiянъ, выгнали ихъ зъ Ляояну, достали багату добычу и забрали багато плѣнныхъ.

11 жовтня, почалась величезна битва на рѣчцѣ Шахе. Куропаткинъ зъ усѣми своими силами кинувъ ся на Японцѣвъ, щобы прогнати ихъ назадъ, але самъ зôставъ дуже тяжко побитый.

23 жовтня, перша побѣда Росiянъ: Ескадра Рожественьского побила въ Нѣмецкому морѣ англiйскихъ рыболовôвъ.

23 листопаду, Японцѣ заЙняли пôдъ Портъ-Артуромъ гору въ 203 метры заввышки.

1 сѣчня, 1905 року, капiтулювавъ Портъ-Артуръ.

10 марта, битва пôдъ Мукденомъ. Японцѣ тяжко побили Росiянъ, заняли мѣсто Мукденъ и гнали розбите росiйске вôйско ажь до Телина.

28 мая, тихоокеяньска ескадра, остатня надѣя Росiянъ, що йно прийшла въ Японьске море, якъ въ одинъ день була цѣлкомъ знищена або забрана въ плѣнъ Японцями.

НАДÔСЛАНЕ.

Old Forge, Pa.

Почт. Редакцiя „Свободы“!

Надѣю ся что, такъ Почтенная Редакцiя, якъ и чесная публика вы бачитъ мнѣ, что я „Свободу“ на грубости хощу хосновати. Зоветъ меня къ тому честь моей супруги и долгъ якъ мужа. Пускай мой поступокъ судитъ свѣтъ.

Въ одномъ изъ послѣдныхъ чиселъ „Амер. Русск. Вѣстника“ появилася статя о одпочинку „v morskom kupelnom mieste“. Кто той „Dopisovatel“ того я незнаю, но кажется мнѣ, что той дописъ трошка „Верховинскимъ-мадяронскимъ-попадьовскимъ или панъ-превелебнiйскимъ“ запахомъ смердить.

Славный „географъ“ — панъ „дописователь“ описуетъ въ своемъ „сочиненiю“ мѣстоположенiя гор. „Atlantic City“.

Отъ „ничего дѣлать“ что бѣдному „дописувателю“ робити? Беретъ перо въ свои передныя ноги и описуетъ мою жинку, швегериню и о. Годобая! О, Ваша славна коньска фантазiя! Пане „дописувателю“: Америка не Мадяръ-орсагъ“. Тутъ на таки клеветы никто не будетъ кричати же „eljen“ (можетъ ehen — по русск. голодной) хиба такiй африканскiй дикiй оселъ якъ панъ „дописователь“! Что Вамъ до моей жинки? Цы моя жѣнка къ Вамъ ровна? Цы она изъ Верховины?

Вопросъ, цы панъ „дописователь“ мнѣ и моему семейству роскажетъ кде, или съ якимъ человѣкомъ маеме забавити ся? Або мнѣ до того, де П. „дописуватель“ лазитъ своими копитами? Або въ котрый бокъ махаетъ своими „Тексасъ скими мульскими ухами?

Въ „Atlantic City“ той часъ былъ я, съ мною моя супруга, мой сынъ и съ нами и О. I. Комаровскiй, двѣ англицки фамилiи изъ Скрентонъ, Па. да что больше по дорози стрѣтилисмеся и съ О. Н. Дмитровомъ.

Что тамъ злого? То, что и О. Годобай былъ тамъ? Что Вамъ до того? Mind your own business and sing to „Werchowina“ Hossanna in the Highness.

Називаю пана дописователя публично дипльоматичнымъ венгерскимъ циганомъ и прошу до моихъ семейныхъ дѣлъ свое неумытое рыло не пхати.

Свящ. Миронъ Волкай.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель } КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str., Jersey City, N. J.

Головный секретарь } С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ } АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель .... С. Митренко OLYPHANT, Pa.

Заст. секретаря .... Иос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.

Заст. касіера .... А. Янковичь MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій .... St. Louis, Mo.
А. Семаницкій .... Trauger, Pa.
Е. Кобанъ .... Olyphant, Pa.
Ал. Сорока .... Plymouth, Pa.
Иванъ Париликъ .... Terryville, Conn.
Ив. Сенько .... Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко .... Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій .... Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій .... Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій .... McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачъ .... Mt. Carmel, Pa.

Головный организаторъ:

о. Н. Подгорецкій Box 543, South Fork, Pa.

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ васъ є 10 до 15 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному предсѣдателеви Konst. Kyrczow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшй поясненя и пришле потрѣбнй рѣчи.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

АННА КОСАРИЧЬ, жена Гриця, члена Р. Н. Союза, вôддѣлъ 91, McKees Rocks, Pa., упокоила ся 17. августа б. р.

МАРІЯ МИЦЬО, жена Андрея, члена Р. Н. Союза, вôддѣлъ 78, Minersville, Pa., упокоила ся 18. мая б. р.

Вѣчная память!

Ч. 640. КВІТЪ $300.00

на триста долярôвъ, котрй п. Улька Цѣхонь отримала яко посмертну запомогу по мужу Стефанѣ въ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Jessup, Pa., August 23, 1905.

Улька Цѣхонь.

Свѣдки { Иванъ Дзінкъ, Михайло Тудакъ,

Иванъ Станковскій, предс., Иванъ Сенко, секретарь.

Ч. 641. КВІТЪ $300.00

на триста долярôвъ, котрй п. Гаврілъ Малинякъ отримавъ яко посмертну запомогу по жонѣ Аннѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Shamokin, Pa., August 22, 1905.

Гав. Малинякъ.

Свѣдки { Яцко Лорчакъ, Д. Вислоцкій,

С. Хорощакъ, секретарь.

Ч. 646. КВІТЪ $300.00

на триста долярôвъ, котрй п. Георгія Шепелякъ отримавъ яко посмертну запомогу по жонѣ Маріи зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Scranton, Pa., August 23, 1905.

Юрій Шепелякъ.

Андрей Гела, свѣдокъ, Иванъ Лежиньскій, предс., В. Груцелякъ, секретарь.

Ч. 649. КВІТЪ $600.00

на шестьсотъ долярôвъ, котрй п. Василь Ракъ отримавъ яко посмертну запомогу по батькови зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Priceburg, Pa., August 24, 1905.

Василь Ракъ.

Свѣдки { Дмитро Фалатъ, Андрей Гальчакъ,

Юрко Фалатъ, предсѣдат., Гнатъ Лигусъ, секретарь.

ПОДЯКА.

Я нисше подписаный, при свѣдкахъ, складаю щиросердечну подяку урядови Р. Н. Союза за грошѣ, котрй я вôдобравъ въ сумѣ $600 по моимъ бл. п. батькови Гаталови Ракъ. Дай Боже, щобысьте и на дальше чесно газдували Р. Н. Союзомъ.

Василь Ракъ.

Свѣдки { Дмитро Фалатъ, Андрей Гальчакъ,

Юрко Фалатъ, предсѣдат., Гнатъ Лигусъ, секретарь.

Рухъ

въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО

буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцяхъ Августѣ и Септембрѣ братство св. Василія Великого, вôддѣлъ Союза 19, въ Priceburg, Pa. Просимо всѣхъ щирыхъ Русинôвъ, котрй мешкають недалеко Прайсбиля, не забувати о добрôй нагодѣ и приступати до нашого братства и до Р. Н. Союза. Памятайте братя и на заднй колеса, не лемъ все на переднй, бо звôдки вѣтеръ повѣе то все новину принесе, що неодного вже Русина забило въ роботѣ, що не належавъ до жадной органiзацiи, а потому нашй Русины складали по пару центôвъ, щобы похоронити небôщика. То ганьба и встыдъ для насъ Русинôвъ, щобы мы жебрали якъ стане ся даяка пригода, а рускй братства суть всюды, куды окомъ гляне. Богато такихъ Русинôвъ є, що не хотять до братства належати, лемъ до готелю. Єще разъ напоминаю, що будемо принимати цѣлкомъ безъ вступного. Приступайте до нашого братства.

Стефанъ Сисакъ, секретарь, Box 220, Priceburg, Pa.

ЧИТАЙТЕ!

Дня 10-го Септембра вôдбуде ся триквартальный митингъ братства Успенія Пресв. Богородицѣ въ Алегені, Па., вôддѣлъ 56 Р. Н. Союза. Всѣ члены того братства мають явити ся въ митинговой гали точно о годинѣ 1-ôй пополудни подъ карою 50 цнт., а вôдтакъ буде контроля книжокъ братскихъ и рахунки за минувшихъ 9 мѣсяцѣвъ. Кождый членъ має выплатити свôй довгъ такъ мѣсячный якъ и карный, не звôлѣкати до рôчного митингу, бо теперь робота иде дуже добре. Будуть до обговореня дуже важнй справы, котрй кождого члена мають заинтересовати. Такъ саме буде ся принимати новыхъ членôвъ. Отже просимо и прийти, котрй ще до жадной органiзацiи не належать, а мы васъ радо приймемо.

Урядъ братскій.

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

Отсимъ повѣдомляю бр. св. О. Николая въ Пітсбургъ, Па., на Савтъ Сайдъ:

1. Що кождый членъ сего братства має явитись на митингъ дня 10-го Септембра о годинѣ 1½ по полудни, то есть въ другу Недѣлю по першôмъ. На тôмъ митингу будуть роздавати шапки братскій, котрй вже суть готовй.

2. Повѣдомляю тихъ членôвъ, котрй суть за далеко вôдъ Питсбурга, що ихъ шапки будуть затриманй до рôчного митингу, на котрый повиннй ся явити и вôдобрати свои шапки.

3. Заразомъ повѣдомляю тихъ членôвъ бр. св. о. Н., котрй еще не знають, що членъ Иванъ Команецкій зôставъ убитый въ Алегені, Па. въ желѣзнôй фабрицѣ, що вôнъ зôставъ убитый дня 15. Августа, а величавый похоронъ вôдбувъ ся при участи братства и банды дня 17-го Августа. Покôйный бувъ самотный, походивъ зъ села Карликôвъ, повѣтъ Санôкъ, бувъ добрымъ членомъ бр. св. О. Николая въ Питсбургѣ, Па. С. С. и членомъ Союза, вôд. 53, а такожъ добрымъ членомъ церкви Оплакує его старый батько и братъ въ старôмъ краю. Нехай Господь Богъ упокоить душу бл. п. Ивана Команецкого и сотворить єму вѣчную память. — За урядъ братскій:

Н. Войтовичъ, предсѣдатель,
И. Крейничинъ, касіеръ.

ПОВІДОМЛЯЮ

всіх членів братства св. Арх. Михаїла в Елмайра Гайтс, Н. Й., відділу Союза 8, що в Неділю, 27-го Серпня, відбув ся річний мітінґ. На тім мітінґу старий уряд здав справоздане касове. Доходу було за минувший рік $92.80, розходу $18.38. Позістає в касі $74.42. Братство має всіх гроший до сего часу $674.42. Вибрано новий уряд братства: предсідатель Дмитро Кавулич, містопредсідатель Кузьма Мачак, касієр Дмитро Панила, секретар Василь Мельник, заступця секрет. Андрій Харчишин; до контрольної комісії: Лукаш Харчишин, Теодор Тира, Алексий Курила; опікун хорих Василь Фетчак, дверник Антоній Кохан, маршалок Стефан Курила, єго заступця Теодор Тира. Урядниками до Союза вибрано: предсідатель той сам, що і до братства Дмитро Кавулич, касієр Алексій Курила, секретар Василь Мельник. Котрий з членів нашого братства не єсть замешкалий в Елмайра, Н. Й., а хотів би ся порозуміти в якій небудь справі з братством листовно, то прошу адресувати:

Wasyl Melnyk,
ELMIRA HEIGHTS, N. Y.

БРАТСТВО

св Петра и Павла, вôд. 5 Р. Н. Союза въ Mt. Carmel, Pa., выбрало на митингу дня 20 Августа 1905 слѣдуючихъ новыхъ урядникôвъ: Йос. Курущъ, предсѣдатель; Иванъ Боднаръ, мѣстопредсѣдатель; Иванъ Дзятко, секретарь; Михайло Болтунъ, касіеръ; Ив. Адзима, заступ. секретаря; Павло Мигалинъ, уступникъ; Андр. Мильо и Мих. Чорнякъ контролеры; Йос. Касперъ, хоружій; Иванъ Мігакъ и Мих. Якубикъ, дозорцѣ хорыхъ; Йос. Курущъ молодшій, посланець; Ив. Маинарчикъ, дверникъ. Братство сходить ся на митинги въ кожду першу Недѣлю по 20-ôмъ. Братска адреса: John Jatko,

413 N. Market Str.,
MT. CARMEL, Pa.

ПОВѢДОМЛДНЄ

вôдъ братства Благовѣщеня Пр. Богород. въ Sayre, Pa.

Будемо принимати новыхъ членôвъ до братства безъ вступного, а до Союза послѣ новыхъ статутôвъ, тожь просимо всѣхъ чесныхъ Русинôвъ изъ Сейръ, щобы ся громадно зôйшли на митингъ, котрый вôдбуде ся 17-го Септембра пôдъ числомъ дому 121 Thomas Ave. Напоминаю васъ, дорогй братя, що намъ вже часъ встати зô сну. Тутъ насъ тые споре число Русинôвъ, самыхъ роднихъ єсть близько до 30, а зъ того членами братства и Р. Н. Союза раптомъ 7-мохъ; чи то не є встыдъ для насъ, щобы насъ такъ мало було членами?! Переконаємъ ся, що и жены не хотять, щобы ихъ мужѣ приступали до Союза, бо шкода платити 70 цнт. на мѣсяць. Они кажуть, що имъ зъ того ничь не прийде, що они не суть зобовязанй кого спомагати. Але жадна зъ нихъ не подумае собѣ, що якъ єй мужь умре, або може инакше ся зъ нимъ стати, то жена побирае значну запомогу, за 70 цт. мѣсячнои вкладки дôстає $600. Отже взываю всѣхъ Русинôвъ и прошу, щобы зôйшли ся громадно на митингъ. Забезпечѣть сами себе и свою родину. Вступайте въ члены, не жалуйте тихъ пару центôвъ, а не дай Боже нещастя, запомога зô Союза осушить слезы вашимъ потомкамъ.

Гр. Ковалевичь, секретарь.

ПОВѢДОМЛЕНЄ

зъ Лансфордъ, Па. вôдъ бр. Пресв. Богородицѣ, вôдд. Союза 16.

Даю до вѣдомости всѣмъ членамъ, котрй принадлежать до нашого вôддѣлу, що разъ въ мѣсяци въ остатню Недѣлю утримуємо митингъ. Най ся кождый усилує на той часъ свôй довгъ заплатити и то власноручно; а не черезъ другихъ членôвъ, а тотй члены, що суть по иншихъ плейзахъ, най посылають свои мѣсячнй вкладки на адресу братства.

УВАГА: Члены, котрй платять свôй довгъ черезъ другихъ, най ся нѣколи не сподѣють, що они порôвно мають заплачено, бо грошѣ оденъ вôдъ другого вôдбере, а на митингъ не заплатить або" нѣякъ не прийде, и у тôмъ єсть змылка; а хто тому виноватый? Самй члены, а не урядники мѣсцевй. Черезъ то неразъ члены зôстають вымазанй такъ зъ братства якъ и зъ Р. Н. Союза. Напоминаю разъ на завсе, абы свои повинности выплачувати власноручно.

Адреса братства:
Юліянъ Сидорякъ, секретарь,
P. O. Box 512,
LANSFORD, PA.

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

Тов. „Запорожска Сѣчь" въ Ню Йорку, вôдд. 117 Р. Н. Союза, устрою БАЛЬ въ суботу, дня 28 жовтня, 1905, въ Ліберти Гали, пôдъ ч. 256—258, Houston Str., на котрый запрашаємо сердечно всѣхъ чесныхъ Русинôвъ прибути. Початокъ балю о год. 7-ôй вечеромъ. Вступъ вôдъ особы 25 цнт. За добру музику ручить

КОМІТЕТЪ

Данило Галицкій, предсѣдат.,
Михайло Ханачѣвскій, касіеръ,
Симеонъ Смолякъ, секретарь.

ДОРОГІ БРАТЯ І СЕСТРИ!

Дня 16-го Септембра с. р. устрою наше сестрицтво ім. св. Ольги ВЕЛИКИЙ БАЛЬ. Дохід з сего балю призначений для нашої рускої церкви ім. св. Йоана Крестителя в McKeesport, Pa. Баль розпічне ся о год. 7-ій вечером в субботу згаданого дня в German Military Hall на White Str. Ми, дівчата, з Мжкиспорт не хочемо захвалювати як славно і гарно відбуде ся наша забава — прийдіть, братя і сестри, з околиці, а побачите, що ми на вітер не говоримо. Ми не любимо хвалити ся, ми більше робимо і дбаємо, щоби наша сьвята мати церков чимрав красше розвивала ся. Тут в околиці єсть богато руских дівчат, то" тих наше сестрицтво взиває, щоби пристали до нашого сестрицтва. — Хто не хорий а охочий до забави, най приходить до German Military Hall на White Str. в McKeesport, Pa. дня 16-го Септембра с. р. о год. 7-ій вечером. А не забудьте!

Єлена Жилка,
предс. сестр. сьв. Ольги.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Leetsdale, Pa., вôддѣлъ Союза ч. 110, повѣдомляє всѣхъ членôвъ, що дня 12-го Септембра буде справляти ВЕЛИКІЙ БАЛЬ въ гали Charles Kristofek, въ Ambridge, Pa. Початокъ о 2-ôй год. пополудни до 3-тои по пôвночи. Вступъ 50 цнт. Самотнй дѣвчата 25 цт. На той баль запрашаємо всѣхъ Русинôвъ, Полякôвъ и Словакôвъ. На тôмъ балю буде дуже красна обслуга и добра музика, такъ що кождый Русинъ, Полякъ и Словакъ може ся забавити. О тôмъ балю не забудьте, але охотно приходѣть, щобы ся зъ нами забавити.

Зъ поважанємъ
П. Середницкій, секретарь.

ВЕСЕЛЫЙ И КРАСНЫЙ БАЛЬ!

Дня 25 Септембра въ Понедѣлокъ будемо мати дуже приємный и забавный баль въ Odd Fellows' Hall на розѣ 18-ои и Сара улиць, Питсбургъ, Па. Дохôдъ на руску церковь и братство. Баль урядже братство св. Йоана Крестителя. Комітетъ постараєсь ся о найкраснѣйшй забавы, а въ кухни будуть услуговати нашй милй сестрицѣ. Першій баль нашого молодого братства, вôд. 96 Р. Н. С.! Просимо всѣхъ доокoличныхъ Русинôвъ въ гостѣ.

Иванъ Пастырчикъ,
Петро Лепакъ,
Иванъ Баганъ,
Андр. Гальчакъ.

ДО ВСѢХЪ РУСКИХЪ

дѣвчатъ и членкинь Сестр. Братства св. Ольги въ Ню Йорку на долѣ мѣста.

Дорогй Сестры!

Отсимъ повѣдомляю всѣ нашй рускй дѣвчата въ Ню Йорку (дôлъ мѣста), що дня 10-го Вересня (Септембра) въ Недѣлю о 5-ôй годинѣ вечеромъ, вôдбуде ся великій надзвычайный митингъ Сестричного Братства св. Ольги въ Ню Йорку (дôлъ мѣста) въ домѣ мѣсцевого секретаря Сестр. Бр., Якова Ломкова, пôдъ нумеромъ 239 E. 3d Str. (трета улиця). Взываю отже всѣ сестры, давнй членкинѣ и всѣ рускй дѣвчата, котрй ще не мали способности статесь членкинями тогожъ Братства, щобы конче всѣ на той митингъ посходили ся на означеный часъ, бо будемо радити о важныхъ справахъ, пѣкавыхъ и корыстныхъ для всѣхъ дѣвчатъ. Новй сестры будемо на тôмъ митингу принимати до Братства безъ вступного.

За головный выдѣлъ Сестричного Братства св. Ольги въ Америцѣ

34-36 *С. Калакука.*

Где єсть?

Хто хоче шукати своихъ краянъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперѣдъ.

— Я Анна Хохля глядаю свого мужа Димитрія Хохля, котрый покинувъ мене жену свою и 4-ро дѣтей передъ 4-ма тыжнями и мае бути десь коло Питсбурга, Па. Прошу тя, дорогій мужу, коли учуєшь мій голосъ, приходи заразъ до своихъ дрôбныхъ дѣтей и до своей жены. Єслибъ хто зъ поважаныхъ читателѣвъ „Свободы" чувъ де вôнъ єсть, най буде ласкавъ дати менѣ знати на адресу:

Mrs. Auua Chochla,
ST. CLAIR, PA., Schuylkill Co.

ДЕ ЄСТЬ?

Анна Надзамъ, зъ Грушова, перемиськои столицѣ, жѣнка Юрія Надзамъ. Мае лѣтъ 38, чорнй волосѣ, добре збудована. Мешкала зô своими мужами и 3 дѣтьми въ Richmondale, Pa. коло Carbondale, Pa. Пôшла вôдъ мене зъ моими 3-а дочками: Анною має лѣтъ 18, Лізі 16, Геленъ 9. Хто бы знавъ де она ся обертае або єѣ дочки, зволить менѣ написати. Єсли до 30 днѣвъ ся не верне, може больше не вертати до дому.

George Nadzam,
35-36 Forest City, Pa.

ШУКАЮ МОГО МУЖА,

Василя Бобика, з Ракови, пов. Санік. Був послідного разу за чотири роки в Скрентон, Па. і до сего часу не маю жадної відомости і не знаю де обертае ся. Хто би знав про нього, або слиби сам добідав ся, що про нього питаю — най напише на адресу:

Розалія Бобик,
20 Oak Alley,
35-38 Carnegie, Pa.

ГДЕ СУТЬ?

мої стрийкове, Тимко і Яцко Пашко, родом з Бортного, повіту Горлиці. Пять літ тому назад були в Чікаґо, Іл. Хто би о них знав, або они самі, нехай зголосять ся на адресу: Marta Pashko,

51 Cottage Ave.,
35-36 ANSONIA, CONN.

ДЕ Є?

Павлина Котлярчик, висока, тонка, жовтаве волосє, сиві очи, здорово і красно виглядає; пропала десь з 23 місячним хлопчиком перед 13 днями. Хто би знав за ню, най повідомить: Wanio Malyk,

Box 23, SMOCK. PA,

ДЕ ЄСТЬ?

Николай Дѣдухъ, Н. Вахнюкъ и Юрко Гуминюкъ, изъ села Росôвъ, пов. Снятинъ. Шукає ихъ Николай Гавинчукъ. Хто бы о нихъ знавъ, або они самй, то най напишуть на адресъ:

N. Gavinczuk,
SOLLMAN, Alta., Canada.

ДЕ ЄСТЬ?

Францъ Острогъ и его жѣнка Тончка Острогъ зъ Затварницѣ, въ Галичинѣ. Приѣхали зъ краю 3 роки тому назадъ. Шукає ихъ Василь Озоръ,

711 Scranton St., Scranton, Pa.

Высланіе коллектора на Salem-скую Церковь.

Въ мѣстѣ Salem, Mass. намѣряетъ русскій народъ выставити греко-каѳолическую русскую Церковь въ честь Святого Отца Николая Чудотворца. Малое есть число насъ людей русскихъ въ тыхъ сторонахъ и бѣдни есмо, але вѣра наша въ чудотворную помощь Святого Отца Николая есть твердою и крѣпкою, что сей великій Покровитель Русского народа насъ не оставить безъ духовной опѣки, але черезъ милосердіе добрыхъ людей допоможетъ намъ Храмъ Божій русскій греко-каѳолическій выставити тутъ въ нашôмъ мѣстѣ. Протое удаемося до Васъ, благочестивіи Христіяне, съ усерднымъ прошеніемъ. Пріймѣтъ ласкаво и щедро нашого присяжного коллектора Господина Михаила Гуцько, которого мы высылаемъ, чтобы по цѣлой американской Руси собирал доброхотніи, ласкавіи

жертвы на нашу новую церковь Salem-скую. Офѣруйте охотно и щедро гдещо на тую нашу церковь, которая въ честь Святого Отца Николая мается строити, чтобы русская вѣра и въ тыхъ сторонахъ славилася далеко и широко За всѣхъ, которіи якуюбудь жертву офѣруютъ на тую церковь нашу, отслужатся богослуженія въ нашой церкви и имена жертводателей будутъ записаніи яко имена благодѣтелей Храма нашого въ Помяникъ Церковный.

Salem, Mass., 15 авг. 1905.

Свящ. Іоаннъ О. Ольшевскій,
Русскій грекокаѳолическій Парохъ въ Salem, Mass.

РАДА ЦЕРКОВНА въ Salem, mass
Иванъ Зубаль, Предсѣдатель,
Венедиктъ Каплунъ, Кассіеръ,
Лукачъ Оссолинскій, Секрет.

Дописи.

З Sifton, Man., Can.

В 26 ч. „Свободы“ в дописи п. Ґовди із Едмонтон читаю от що: „Одно еще в чім ми канадийскі Русини можем мати надію, се в добрих народних учителях, котрі би могли піднести нашу просьвіту на висший степень якъ до тепер. Тих людий нам ту брак“.

Не маю на думці збивати виводів п. Ґовди, бо з его дописи видно, що ему безперечно лежить народна справа на серци, ані їх ослаблювати, бо будь що буль автор здорово дивить ся на справу — підносить майже всі дані pro i contra i трактує річ без упередженя з одноі сторони, а з другої не віддаесь оптимістичним ілюзиям; хочу лише ввернути увагу читачів на момент, який і статї п. Ґ. забрав доволї богато місця, та не зіставив як слїд виясненйи а се „необразоване“ нашого народа що висить над ним, і тому сподїю ся, що сьвітла Редакция помістить сих пару рядків в своїй цінній часописи. В нас відчувае ся брак і то великий брак учителів — з чого виходить питане ось яке: А хтож буде образувати нашу руску молодїж? Хто мае виховувати еї на руску інтелеґенцию? Хто мае заохочувати руских людий до просьвіти, до посиланя дітий до школи? Чи чужі — що навіть не уміють его мови? Чиж се не страшна перспектива?

Чиж не грозить нам як раз з сего боку як найбільша небезпека? По руских кольоніях загнїздились всякі „чужонародовці“, індивідуа, та „образують“ наш народ, гарно они образують — нема що казати. А се відбиваесь дуже некористно на нашім народнім орґанізмі, бо перепиняе поступ просьвіти та народного самопізнаня. Щоб запобігчи таким невідраним відносинам, треба вам конче старати ся о побільшене числа сьвідомого патриотичного руского учительства. Тож пора і нам над сею справою поважно застановити ся, коли хочемо щоб наш Русин брав дїйстно активну участь в просьвітнім народнім руху. Проте нема иньшоі ради як старати ся о засноване приватної руской семинариї учительскої. Правда, що се булоб сполучене з жертвами, але зі вгляду на вагу справи не повинні відстрашувати нас ніяки жертви, бо се не е справа політична, але чисто культурної натури, отже повинна згуртувати всіх щирих людий без ріжниці партий.

Лише всі враз і нараз в цілім краю солідарно, енерґічно і завзято ставаймо до роботи і памятаймо, що про сьвіти від нікого не добудемо просьбою, бо просьбою дістае ся лише жебранину, милостиню, окрухи а найчастїйше копняка. А чейже нас е ту велика сила, велика армія, най по виелімінуваню непевних лише половина з нас стане до спільної роботи — а тоді побіда певна наша. Не просім, не благаймо наших ворогів „змилуйте ся над нами, недайте нам загибати“ бо як їх будемо просити, то они нас копнуть так як вельможний пан пса копае, хоть той ему вірно служить і руки лиже.

Чиж таку наругу таке понижене маемо дальше мовчки зносити? Ні — дальше годі вже нам терпіти таке знущане ся над нами. Станьмо отже до борби з темнотою, здобуваймо просьвіту для себе і своїх дїтий спільними силами. А з часом — при зединеній акції Русинів удасть ся нам викорінити корінь зла між нами самими, а тогди певна побіда осьвітить наші змаганя.

Sifton. Man. *О. Жеребко.*

Зъ Beaver Lake, Alta., Can.

На нашôй кольоніи перепадае дощь и недобре робити коло сѣна. Ярина показуе дуже файно, лишь троха бувъ пошкодивъ Петровный морозъ. Желѣзниця невдовзѣ буде скôнчена. Коло уладованя шинôвъ працюе коло 500 робôтникôвъ. Ще мають роботы 100 миль вôдъ Dinwoodie до Edmonton. Робота тяжка, бо дни бувають горячѣ.

Николай Ґавинчукъ.

Зъ Chisholm, Minn.

Дня 19-го м. м. на Преображеніе Господне, въ Суботу, прибувъ до насъ гр. кат. священикъ, о. Заклиньскій и принѣсъ намъ свою духовну потѣху. Отець Заклиньскій перебувъ мѣжь нами 3 дни: Суботу, Недѣлю и Понедѣлокъ. Въ тихъ днияхъ довершивъ св. службы Божои, св. сповѣди, св. миропомазаня и св. крещеня, въ римо кагол. костелѣ австрійскихъ Краинцѣвъ. Повисше згаданѣ дни були торжественнѣ для Русинôвъ въ Чішолмъ, Мінн.

На закôнчене своеи місіи о. Заклиньскій мавъ мітинґъ въ костелѣ въ цѣли заснованя парафіи, парафіяльного або компанічного стору, заснованя товариства русконародного клюбу и злученя обохъ вôддѣлôвъ Союза ту истнуючихъ а то чч. 37 у 116 въ одно братство, запевняючи Русинôвъ, що тôлько тою дорогою можуть зôбрати до купы свои слабѣ и порозкиданѣ силы и збудувати красшу будучнôсть. Многѣ Русины приймили рады о. Заклиньского зъ великимъ одушевленемъ и приобѣцяли пôсля тих сказôвокъ поступити.

Въ имени всѣхъ участникôвъ складаю сердечну подяку о. Заклиньскому за его трудъ и за его добрѣ рады, най ему Господь надгородить сторицею. Такъ само дякуемъ честному комітетови костела австрійскихъ Краинцѣвъ, що зôзволили намъ вôдправити такъ величаве торжество у своимъ костелѣ, бо рускои церкви ту не е.

Про Русинôвъ зъ Чішолмъ, Мін. е много до писаня, але вôдложу тое на пôзнѣйше. На закôнчене моеи дописи здоровлю ПП. Читателѣвъ „Свободы“, а Русинамъ въ Чішолмъ зичу успѣшного поступу въ ихъ замѣрахъ.

Иванъ Круховскій,
участникъ торжества
въ Chisholm, Minn.

Зъ Yahk, B. C. Canada.

Тутъ при новôй дорозѣ робить богато нашихъ Русинôвъ. Оденъ 50-лѣтный чоловѣкъ вôдôйшовъ на бôкъ и тамъ сѣвъ, а другѣ люде робили на горѣ коло камѣнной горы. Коли заложили динамітъ, щобы стрѣляти, старшій чоловѣкъ надôйшовъ на той часъ мѣжь тѣ горы: выбухъ огонь и того чоловѣка тяжко ранило, бо поломило ноги и побило голову, якъ кажуть, на прахъ.

С. Гаврилюкъ.

З Frank Lille, Alta.

Велике нещасте лучило ся тут у Франк дня 19-го Августа, на саме Преображеніе пів до першої год. в полудне. Убило у майні двох Русинів, Василя Нимерского і Івана Колянковского. Згаданого дня ішли оба до роботи і нараз упало з гори вугля и засипало Нимерского, а товариш его Колянковский хотів его виратувати, но зараз і его засипало угле. Опісля прийшли другі майнери на поміч і хотїли ратувати Колянковского, бо ще був троха на верха. Вугля его засипало тілько по груди, і привязали довгий посторонок і зачали тягнути, но то всьо было даром. Він сказав: не тягніть мене, бо розірвете тїло, але райтуйте Нимерского, бо він чисто під угльом, а я ще витримаю доки викоплете Нимерского. І зачали викопувати Нимерского, бо ще було чути сильне храплїне. Нараз ще більше упало угля і засипало обох на 40° фітів. Нимерского батько робив недалеко при желїзниці. Зараз зателеґрафовали до батька, що его сина убило; і так само зателеґрафовали до Колянковского брата, котрі приїхали з великим смутком.

Похорон відбув ся дня 21 Августа дуже величаво. Сама трумна коштувала 105.00 дол., а цїлий похорон до 600 долярів. Небіщики вписані були до юнії і всї кошта похорону заплатила юнія і компанія. Небіщики не належали ні до „Союза“, ні до жадного братства. Нимерский мав 22, а Колянковский 27 років; отже в таків молодім віку мало хто думае собі, що ему смерть за плечима, і не знае, яке его нещасте чекае. Отже дорогі братя, старайте ся, щобисьте всї були приналежні до „Союза“, щобисьте могли свое житя забезпечити, щоби по смерти, як ся лишить бідна вдова, не загибла з великого жалю і туги, а до того ще без грошей.

А небіщикам Нимерскому і Колянковскому нехай буде земля пером!

Василь Романюк.

Зъ Cleelum, Wash.

Послухайте, добрѣ люде, що каже про нынѣшнѣ порядки на свѣтѣ славный россійскій писатель Левъ Толстой.

Що то тое може значити? Чи той працюючій нарôдъ допустивъ ся якого злочину и за него такъ покараный, чи може то така доля всѣхъ людей. Чижъ тое паньство, що ѣздить въ каретахъ, выконуе що лѣпшого або пожиточнѣйшого, що такъ вôдрôжняеть ся вôдъ робучого люду? Нѣколи. Бѣда въ тôмъ, що тѣ, котрѣ працюють, суть зъ найбôльшои частины темными, вздержными и чесными людьми. А другѣ, що не працюють, напротивъ того, суть людьми скажеными и лѣнивыми. А то все походить лише зъ того, що такій теперѣшный устрôй; межи людьми поважають ся за справедливыхъ тѣ, що выдають себе за знавцѣвъ христіянъской религіи и людей культуры. И то е всюды однаково: въ Россіи вôдъ Петербурга ажь по Батумъ, въ Франціи вôдъ Парижа ажь по Овернъ, въ Италіи вôдъ Рима по Палермо, въ Нѣмеччинѣ, въ Италіи, въ Америцѣ, такъ само въ Индіи, а и въ Китаю: всюда зъ тысячѣ людей три або чотыри одиницѣ жиють такъ, що самѣ ничь не дѣлають. За одинъ день зъѣдять а прожиють стôлько, що зъ того сто людей могло бы ся живити черезъ цѣлый годъ, носять убране, котрого цѣна выносить до тысячѣ, жиють въ палатахъ, въ котрыхъ бы могло жити сто робôтникôвъ, тратять марно міліоны робучихъ днѣвъ разомъ изъ своими дозорцями, покоѣвками. Другѣ напротивъ того, не можуть знести тягару працѣ, не мають часу выспати ся та наѣсти ся, а нищать свое тѣлесне и душевне здорове на корысть тирановъ. Для одныхъ людей, еще заки на свѣтъ прійдуть, вышукують ся бабки, мамки, лѣкарь, а часомъ и два, припроваджуеть ся сто шовковыхъ убрань, пелены зъ едвабными стяжками и возики зъ перинами. Другѣ, а тихъ есть тьма-тьменна, родять свои дѣти де и якъ прийде, безъ нѣякои помочи, завивають до шматôвъ, кладуть до ясель на солому, и тѣшать ся если дѣти имъ умерають. Дѣти одныхъ, помимо того, що мати ихъ лежить девять днѣвъ въ постели, суть дозиранѣ вôдъ порôднѣхъ бабъ та покоѣвокъ, а про дѣтей другихъ не стараеть ся нѣхто, бо тамъ нѣкого нема; а мати сама заразъ по породахъ мусить роздувати огонь и доѣти корову, такъ само мусить прати бѣлизну на себе, мужа и дѣти. Однѣ дѣти выховують ся середъ играшокъ та забавъ, а другѣ лазять зъ голыми животами черезъ порôгъ, а на пятôмъ роцѣ мусять вже самѣ зарсбляти на свôй насущный хлѣбъ, если до того часу не були пожертѣ свинями. Однѣ люблять ся, пережиють романы, а опôсля вступають въ супружества, коли вже зазнали всѣхъ радощѣвъ любови. Другѣ вступають до супружеского стану въ 16—20 лѣтъ на розказъ своихъ родичѣвъ, щобы достали помôчника при праци. Однѣ ѣдять та пьють найлѣпшѣ и найдорожшѣ рѣчи, якѣ тôлько на свѣтѣ истнують, а кормлять своихъ псôвъ бѣлымъ хлѣбомъ та мясомъ. Другѣ знову ѣдять лише хлѣбъ, але и то не въ достатку, и то зачерствѣлый, щобы много не зъѣли. Однѣ змѣняють свою одѣжь кождого дня, помимо того що ще цѣлкомъ чиста; другѣ перемѣняють свои грубѣ, пôдранѣ шматы, повнѣ бруду, черезъ двѣ недѣлѣ або носять такъ довго, доки самѣ не злетять зъ ихъ тѣла, помимо того, що неустанно працюють про чужій добробутъ. Однѣ сплять въ постеляхъ зъ бѣлыми перинами; другѣ на земли а прикрывають ся кусками своихъ роздертыхъ шматôвъ. Однѣ выѣздять на своихъ добре годованыхъ коняхъ на прогульку; другѣ орють своими напôвъ голодными кôньми а самѣ мусять ити пѣхотою. Однѣ роздумують о тôмъ, якъ бы собѣ часъ скоротити; другѣ не мають свобôдной хвильки, щобъ ся очистити, умыти, щобъ собѣ спôчнути, промовити слово межи собою, або навѣдати своихъ знакомыхъ. Однѣ учили ся мовити на четирехъ або и бôльше мовахъ, радують ся на розмаитыхъ забавахъ, другѣ не вмѣють навить читати на своимъ рôднôмъ языку. Однѣ знають все, а не вѣрять нѣчому; другѣ не знають нѣчого, а вѣрять въ кожду дурницю, яку имъ тôлько хто скаже. Однѣ, коли суть недужими, мають якъ найлѣпшій дозôръ и чистоту, уживають розмаитыхъ лѣкôвъ, ходять вôдъ мѣста до мѣста, щобъ знайти для себе чистѣйше а здоровше повѣтре, другѣ положать ся на печи въ закуренôй кôмнатѣ, а ихъ раны нѣхто не вымивае, не мають иншои стравы, крôмъ чорного хлѣба; воздухъ въ хатѣ затроеный десятьома членами родины разомъ зъ телятами та вôвцями, такъ що живе ихъ тѣло гние, и мусять завчасно умирати. Чи тожь такъ и мусить бути?

Чижъ есть на свѣтѣ розумъ та справедливôсть, котра владѣе свѣтомъ? Чижъ есть на свѣтѣ Богъ, котрый бы мавъ хотѣти, щобы его сотворѣня були такъ нерôвно подѣленѣ: одни не знають, що мають почати зô своимъ великимъ багатствомъ и марно тратять плоды працѣ своихъ ближныхъ, а другѣ черезъ те гинуть та умирають зъ голоду, або въ знесилѣ проводять свое повне терпѣня жите.

Д. Китчакъ.

Надôспане.

Кільна слів дописувателеви „Правды“ А. Русскому, на его допись „Нозомодне посвящене украиньской Церкви“.

Хто прочитав тоту купу базгранини, той від разу переконав ся, що там виявив автор свое невірство і злобу. Кажу невірство, бо дописуватель А. Русскій (відай чи не сам редактор) на всякий случай Русин і христіянин повинен то знати і розуміти, що христіянин коли йде до Дому Божого, то лише на то, аби Богу помолитись і вислухати набожно Служби Божої і науки духовної, як то приказуе друга заповідь церковна.

В тім разї тим щирійше повинен був молитись і дякувати Господу Богу за его благодать, що дозволив Русинам дочекатись своеї власної Церкви. Але где там! Дописуватель „Правди“ виступае тут, як репортер якої поганьскої ґазети, він хоть Русин, але в серци давно вигасла всяка любов Божа, у него нема віри за макове зерно, він чистий безбожник!

О то бо глядїть добрі люди. Він приходить до Церкви не на молитву, не на хвалу Божу, але вступае в Дім Божий, як театральний критик робити обсервациї, яке вражіне на него буде ділати кождий з священиків відправляючих Богослужене. Єму видить ся, що прийшов не до Церкви, але на „шов“, до театру, где пописують ся актори, отже критикуе всїх і вся; він висьміває Церков і священика, критикуе сьпів. Він бідачиско так привик вже до театрів, що забув що священик не актор, але слуга Божий, та молить ся і сьпіває таким голосом, яким ему Бог дав. Желанїем священика есть, щоби его молитва і сьпів подобали ся Богу, а не театральному критикови.

Правдивий і побожний христіянин коли приходить до Церкви святої з щирим наміром сповнити свій духовний обовязок, підносить свого духа до Бога, він горная мудрствует, а не земная і навіть не звертае уваги на такі річи, о яких невіра дописуватель так широко розписав ся. Церков руска і руска парафія в New York-у то слава наша, слава не лише нюйорских Русинів, але слава і честь всего руского народа. А коли якийсь А. Русскій з такою погордою

і презрінієм виражаесь о нашій Церкві, коли так висьміяв ціле торжество, то він не Русин, але царославний агент. І так узрівши в Церкві католицкого епископа кричить на него агі! (англійске foh! shame!) Наш християнин уживае такого слова на вид чогось дуже мерзкого і поганого, і виражае свое найвисше обурене і погорду.

І чогожь агікаеш скотино? Ага, бо ти певно волів би там зобачити якого царославного, московского бородатого батюшку. О, тогди певно буббись упав до землї перед ним і полизав его запятки. Ти бісиш ся, що не сталось по твоїй волн, бож прецінь всї нюйорскі парафіяне знають, що ти не хотів тут видіти свою рідну Церков, бо ти вже маеш царославну. Туда тебе серце тягне, то чогож лїзеш як та безрога поганити нашу церков?

Але погляньте но тепер любі братя на безграничне лицемірство і фарисейство „казети" Правди з еї дописувателем.

Пригадуете собі, як то недавно еще коли „бос" від „Правди" о. Обушкевич файтував ся в Jersey City о парафію, як тогди „казета" горлала: „татуньо уніят, лише тому виступае против о. Підгорецкого, бо той, каже, не належить під біскупа". Кождий здоровомислячий чоловік погадае, що тепер „Правда" заплаче слезами радости, коли попи-радикали запросили католицкого епископа на посвячене Церкви. А тимчасом, на превелике диво, дописуватель „Правди" агікае на біскупа і як скажена собака кидаесь на „попів-радикалів" і на нюйорских чесних парафіянів, що не порадились его, кого мають запросити на свое торжество.

Так тепер вгадайте добрі люди, чого властиво хоче тота фалшива ніби Правда? Раз хоче біскупа, раз не хоче; така вередлива, як та проклята відьма, що ніхто еї не догодитъ. Еге! а можеби і догодив. А знаете, як і коли? Ото як би так одного красного поранку всї американьскі Русини покинули свою віру і перейшли на царославіе, узнали царя за папу, а дописувателя зробили оберпрокуратором американьского синоду, а тогди то гей! Чи се не твої задушевні гадочки брехлива „Правдо"? Мабуть що так.

Длятого ти так не любиш тих попів-радикалів, бо они отворяють очи народови где правда, вони поясняють народови, що цар не Бог але кат, вони виказують народови ті лайдацтва злодійства царских урядників, вони поучають нарід о тім, як переслідуе цар наших братів Русинів на Україні, коли указом з року 1876 заказав проповідати слово Боже в тій бесіді, якої уживае нарід на Україні, ані одної книжки ані газети ані навіть святого письма не вільно там друковати в рускім язиці. Нема в сьвіті більшого злодійства, перекупства і хабарництва як в царских урядах. А в теперішній війнї з Японією навіть ті гроші покрали, що милосердні люди зложили на бідних ранених салдатів і на Червоний Крест. Царскі чиновники закрали міліони призначені на армію, а бідних, хоробрих салдатів, голодних, обдертих, зле узброених гнали як на заріз під ніж Японців.

І се мае бути той рай, що его так захвалюють підлі кнутопоклонники, плачені посіпаки царского деспотизму! Ні се не рай, але пекло. Там нині революція і найлїпші сини московского народу кладуть свої голови в борбі з царатом, бо хочуть свободи, хочуть людских прав, а не самоволї чиновників, не панованя кнута!

Наш руский нарід тут в Америці о тім не знае, читае брехливу казету „Правду" і думае, що то все правда, що в тій „Правдї" набабрано — за гроші. Але прийде час, що нарід спізнае хто ему приятель, а хто его циганить.

Ви, дорогі братя, не вірте першому лїпшому гавкунови, що за гроші буде брехати і на Пана Бога, аби лише приподобав ся тому, що ему платить.

Такий агент, то як той побережник в краю, що не хоче працювати та йде до лїса за лежаним хлібом, а щоби ся свому панови дідичови приподобати, збиткуе бідних людий, як котре поступить в ліс.

В однім селї пійшла бідна жінка в ліс назбирати голодним дітям трохи грибів. А нелюд-побережник зловив, обдер одіне, а навіть сорочку і пустив нагу в село! А за то дістав від пана на тютюн! Такі побережники е і тут в Америці. Зразу зарабляе чесно на хліб, хотьби миючи горшки в ресторанах, але потім пускають ся на редакторів, аби за тютюн обдирати людий з чести і плюгавити всяку чесну працю для добра народа.

На закінчене одна прозьба до дописувателя А. Руского: Скотино, бреши як тобі се любо, але не надуживай письма сьвятого і не лїпи гдебудь та не зневажай сьвятих річий так, як редактори казети, до котрої дописуеш знасилували таке чесне слово „правда", бо до таких як ти сказано в письмі: „Не дадите святая псомъ, ни пометайте бисеръ вашихъ, передъ свиніями, да не поперутъ ихъ ногами своими и вращшеся расторгнутъ вы".

А. Верниволя.